

Begzad BALIU
Onomastikë dhe identitet

Prof.asc.dr. Begzad BALIU
dhe identitet

Recensues
Prof. dr. Bahtijar Kryeziu

; ***Era,*** ;

e

Begzad BALIU

**ONOMASTIKË
DHE
IDENTITET**

Era

Prishtinë, 2012

Bardhës, Erës, Enit,
fëmijëve të mi!

PËRMBAJTJA

PARATHËNIE E RECENSUESIT.....	11
HYRJE	15

I

ONOMASTIKA E KOSOVËS - NDËRMJET MITEVE DHE IDENTITEVE	19
I. 1. Onomastika si fat	19
I. 2. Onomastika dhe origjina e shqiptarëve.....	21
I. 3. Onomastika dhe politika	24
II. 1. Etnonimi kosovar.....	27
II. 2. Ruajtja e homogjenitetit	29
II. 3. Toponimi Kosovë dhe etnonimi kosovar	30
III. 1. Konteksti shqiptaro-sllav i toponimisë.....	35
III. 2. Ndeshja: struktura e toponimisë.....	36
III. 3. Struktura shumështrësore e toponimisë së Kosovës	39
III. 4. Konteksti	40
III. 5. Standardizimi i toponimisë dhe gjuha.....	43
III. 6. Standardizimi i toponimisë - goditja më e fuqishme e mitit serb ndaj Kosovës.....	44

IV. 1. Antroponimia - një luftë tjetër për Kosovën dhe identitetin shqiptar.....	47
IV.2. Paradigma toponimike e antroponimeve	49
V. Përfundime	60
L i t e r a t u r a.....	62
EMRI I DARDANISË NË STUDIMET GJUHËSORE TË PROFESOR ÇABEJT	65
Historia.....	67
Aspekti gjuhësor	72
Emri i Dardanisë dhe fisi i pirustëve.....	81
The name of Dardania.....	86

SHQIPËRIA, KOSOVA DHE GJUHA SHQIPE NË BOTIMET ENCIKLOPEDIKE	88
Hyrje.....	89
Shqipëria	91
Kosova	93
Gjuha shqipe ...	101
Në vend të përfundimit.....	107

POLITIKA E STANDARDIZIMIT TË TOPONIMISË NË BALLKANIN PERËNDIMOR	110
(Political standardization of toponymy in the Western Balkans)	110

Struktura e toponimisë	123
Demitizimi i toponimisë së Kosovës	125
Struktura shumështrësore e toponimisë së Kosovës	127
GJENDJA E TOPONIMISË NË MAQEDONI.....	129
Standardizimi i toponimisë në ish-Jugosllavi dhe prova e parë në Maqedoni	129
GJENDJA E TOPONIMISË NË AREALIN SHQIPTAR TË MALIT TË ZI... ..	130
GJENDJA E TOPONIMISË NË SHQIPËRI.	

BAZA EPIKE E LETËRSISË SHQIPE DHE LIRIZMI I	
VONUAR I SAJ.....	208
POEZIA: PËRMASA, SHENJA DHE KUFIJ	
ONOMASTIKË ..	221
POEZIA SI PËRJETIM HISTORIK DHE ESTETIK....	229

PARATHËNIE E RECENSUESIT

; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 Mitko: Shih, *Alvaniki Melissa*, Aleksandri, 1878 ;
 ; ; ;
 ; 7 ; ; ;
 ; asoc.dr. Begzad Baliut
identitet.
 Vepra ; ;
 ; sho ; ; ;
 onomasti ; ; ; %
 ; ; ; ; 7 ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 7
 ; ; e
 ; % ;
 nga dr. Be % ; ; ;
 7 ; - ; ; y ; ;
 ; ;
 edhe politike, duke mbajtur parasysh se , si dhe
 ; ; ; % ; ; ; r
 ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;

; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; % ; ; ;
 ; ; ; ; ;

; era si

Gjilan, 28 korrik 2012

Prof. dr. Bahtijar Kryeziu

HYRJE

personale (paraqitje e arritjeve tona), apo pasqyrim i

; ; ; ; onomastik; ;
 ; ; ; ; ; □
 □ ; -
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; qiptare, ballkanike dhe madje
 ; emi ; ;
 ; ; % ;
 gjertanishme shkencore, politike, strategjike dhe
 ;
 ; ; ; ;
 ; □ ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 ; dhe antro-
 ; ;
 ; ;
 kur toponimia shqiptare (emrat e maleve, grykave,
 qyteteve, vendbanim ; ; ;
 dhe ; ; ; ;
 ato) ; ;
 ; , ; ; ;
 ; ; , populli dhe vendbanimet
 etnike shqiptare ;
 ; ; eve

teknike dhe metodologjike ; ; ;
konferencave: ; ; modelin e
bibliografis;

2

Autori

ballkanike.

turore brenda

Eu

%

%

gju

%

eu

nike dhe

; etimologjikisht, toponimia e Ballkanit

onomas

ropiane

7

➤ substratin, superstratin dhe adstratin e popujve

➤

shkruara etj.,

7

u

➤

shqiptare;

➤ shtrirjen gjeograf

Eu

u

➤ sotme ku jetojn; ; ; ;
 ➤ ; ; ; ;
 etj. ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ; n
 g ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 trojeve shqi ; ; ; □
 fillimi ; ; % ; ;
 ; ; ; ;
 periudhe, ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; % ; ;
 formi ; zave studi ;
 eu ; ; mave shkencore
 ; ; % ; ; ; ;
 ; ; fusha e onomasti ; ;
 ; ; ;
 rezultateve.
 ; ; ; ; ;
 XX, kur panilirizmi i studimeve eu ;
 zbehej, prejardhja ilire e popullit shqiptar dhe e
 ; ; ; □ ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;

; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ;
 % ;
 ;
 , etj. ; ; ;
 Ndryshe nga studiuesit e Eu ;
 ; m ; ;
 ; ; ; ;
 iliro-shqi ; ;
 johistorike, joshkencore dhe madje ekstralinguistike.
 Metodolo ; ;
 ; % ; %
 ; ; ;
 ; ; %
 ; % ;
 Jovan Cvijiqi, Selishqevi, Atanasie Urosheviqi, Milica
 ; iqi etj., tubimet shkencore si *Iliri*
i Albanci, Serbia i albanci kraj XIX veka ;
 organizuara nga Akademia e Shkencave dhe e
 ; ;
 ; ; - ; ;
 ; ; %
 shkencor *Slllovensko porijekla stanovnishtvo u*
Albaniji ; ; ;
 ; ; ;
 ; n se
 % ; ; k ; ;
 fundamentaliste ; y Beograd y
 Shkup y Sofje y Mo ; ; ; ;
 shtypi shqiptar dhe institucionet shkencore vazhdonin
 ; % □ % ; ;

□ ; ; ; ; ;
 ; ; ; grupet, institucionet
 ; ; ;
 ; ; ; %
 ➤ ;
 ;
 ;
 ➤ ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 ➤ ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;

historike;

➤ % ; ;
 ; % ; ;

1. 3. Onomastika dhe politika

; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 yrisht ishte
 politik, ekstralinguistik, johistorik dhe me pretendime
 pushtuese.

; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 mbi 640 vendbanime nga Sanxhaku i Nishit,
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;

Debar, Bitola ; ;
y ; ; □ ; ; ; ;
; ; ; ; ;
; ; ;
shqiptareje, ; ; %
;
;
; ; ; ;
; ; ; *Krute*, emri i fshatit
Milla Katund ; *Mide*, : *Vlladimir* ;
; ; *Sukubina* :
Sukobin, Shtegvasha : *Podstegllah, Gjonikaj* :
: *Koshtanjica*, ; mi *Thtjan*
(*Ftjan*) : *Tejani, Liarja* : *Livari, Selca* : *Seoce, Trieshi*
(*Triepshi*) : : *Podhum* ;
prapashtesat sllave e te patronimet e
shqipta ; ; ; ;
; ; ; -Jugosllavi.
;
; ; ; -
; ; ; ;
; ; ;
; □ ; ; ; ;
; ; ; ; : emrat e
; ; ; ;
; ; ; ;
dhunshme serbe, oikonimi *Hani i Elezit* ;
emrin e *Gjeneral Jankoviqit, Ferizaji* : *Uroshevac*,
; *Suvareka*, makrotoponimi
: ; nime
; ; ; ;
□ □ ;

; rtuar mbi motive historiko-mitike serbe, edhe pse

%; ; ; ;

Edhe aty ku administrata e dhunshme serbe nuk

; ; ; ; ;
; ; ; ; □ ; ;
; ; ; ; ; ; ;

; % ; sisht e shtre-
; ; ; mor,

drejtshqi ; □
; ; ; □
; ; ; ; ;

II. 1. Etnonimi kosovar

Meg ; ;
; etnonim % ; ; ; ;

; ; ; ; etnik: ; ;
; ; □ ; ;
; ; ; ;

; ; ¹. Fjalori ; ;

; ; ; ; ; ; ;
; ; ; ; ; ; ;

; ; ; ; ; %

vendi ose shteti, p.sh.,

Zag ² ; ;
% ; ;

¹ Fjalori, 1980, 437.

² Simeon, 1969, 325.

; ; □ ; ; ; ; ; -
 % ;
 ; ; ; ; ;
 ; □ ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; □ ; ; ; ; ;
 % ; ; ; ; □ -
 ;
 ; ; ; ; 7 dhe
 □
 ; %
 ; ; ; ;
 ; % ; ; ;
 ; ; ; ; ; banimit
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; □
 c) Me ; □ ; ; ;
 □ 7 ; ; ;
 ; ; ; ;
 ;
 gjakovar, pejan, prishtinas, ferizajas, gjilanas,
 prizrenas ; □
 me prapashtesa nga orienti: prishtinali, gjakovali,
 ferizajli, gilanli, prizrenali etj.; por jo edhe podujevas,
 kamenicas, gllogovcas ; ;
 ; □ ;
 krahinore: llapjan, moravali, drenicali etj. Shembull
 ; ; ; ; ;

Gjinolli ; *Gjilani* ; *Peja* ;
 ; *Gjakova* ;
 edhe *Kamenica, Podujeva, Gllogovci* etj.

II. 2. Ruajtja e homogjenitetit

7

□ %

Tradita euro-

tjetrin: *Paris, Memfis, Troja, Hertford* dhe

dhe toponi-

tja e toponimeve brenda trojeve shqiptare dhe

□

³ Kristal, 1997, 114.

;
 ; ; ; ;
 ; ; □
 ; ; - ;
 nga ; ; ; ; %
 e ; ; ; ; ;
 ; - ;
 p; □ ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; rko ; ;
 dalluar nga emri shqiptar (*albanian* ; □
 ; ; tare; □ ; i
 ; ; ; -ut e tash
 edhe EULEX- ; ; ; ;
 ; megjji ; ; ; %
 ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; barazohet
 me etnonimet e krahinave etnografike:
cas, labriot, dukagjinas, rugovas, gallapas,
llapjan ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; -kroato- ;
 ; ; ;
 % ; ; ; ;
 ; ; ; shqiptare.

; ; ; ;
 ; ; - ; , shqipta ;
 ; shqiptar
 ; ; kosovar ; ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 ; arbanas ose edhe shiftari e shiptari
 % ; albanci ; ;
 ; ; ; □ ;
 vendore.
 ; % dhe ; -
 ; ; kosovar ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 □ ;
 ;
 Tradita gojore shqipe e k ; -
 ; ;
 - ; -
 ; ;
 ; emri ; ;
 ; shqiptar ; ;
 ; ; □ ; ;
 ; ; % ; -
 sontë me ; ; -
 ; ;
 brenda qarqeve politike e shkencore serbe⁴.

⁴ Një drejtues i Bibliotekës Universitare të Beogradit, duke më njoftuar për ardhjen e një punëtori të ri në Bibliotekën e

etnopsikolo

; ; □ ; ; ;
kontekstuale.

7; ; -shqiptare, si:

Vende

Margus, Bardarium, Scup ; ;
mitin e rikonstrukt ; ; ; ;
; sovo Polje,
; ; □ 7
; ; % ;
; ; □
; ; ; ; ; ; ; ;
tyre.

7; ;
; ; -
; ; ;
; ; % ;
Serbia, Mali i Zi, Bosnja e Kroacia⁶ ;
; -shqiptare homogjenizon
konceptet postroma ; ; ;
; ;
; ; ; ;

⁶ Për vendosjen e kolonëve serbë në Kosovë dhe fushatën e eliminimit të shqiptarëve në forma të ndryshme nga pronat e tyre si dhe shpërnguljen në Turqi, shih, veç tjerash, veprën e Hakif Bajramit, *Rikolonizimi i Kosovës me serbë 1945-1948*, “Era”, Prishtinë, 2002.

d. ; Azizi (emri i
; ; Hani i Elezit, Ballaban
e Hajvali ; (Shtimje), Hamidi
(Obiliq), Hatmaxha (Prizren), Qerim ; etj.

e. ; -romane:
Makresh (Gjilan), ;
(Vushtrri), Vllahi □; Sibofc (Obiliq), Llukar
; (Lipjan),
; Llajshec ;
Ll (Gjilan), Llashkadrenoc ;

f. ;
; Shashkoc ; Shashkoc ;
Sazli (Ferizaj), Shashar (Viti) etj⁸.

; ;
historike, ; ; ;
; ; -kulturore e antikitetit europian,
; ;
; ;
; ; □ ;
; ; 7
; ;
; ;
veprave.

III. 4. Konteksti

; ; ;
; ;

⁸ Baliu, 2000: 71-80. Për parimet e standardizimit të emërvendeve të Kosovës shih edhe Sejdiu,²⁰⁰² etj.

; ; ; kisha serbe
 ; ; ;
 7 ; ; ;
 ; ; % ; ;
 gjeologjike e vendbanimit, prania e rrjedhave ujore
 etj.), prejardhja patronimike, historia bas ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; □ ;
 ; e.
 Bie fjala, emri i fshatit ;
 ;
 Vragoli % ;
 ; ; nga Vi-
 cianum, Lipljane nga Lypenon, etj⁹ ; ; ;
 ; ; mikroto-
 ; ; ;
 ; ; % ; ; ;
 ; ; ;
 ; Lumbardh
 dhe hidronimin *Krojet e Bardha* ;
 ; □ ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; □ ; □
 identifikohen si hidronime:
Kroni Manastirit ; ; □ ; % ; ;

⁹ Për kontekstin në toponiminë e Kosovës, shih sidomos
 studimet e Sejdiut,²⁰⁰².

standar ; ; ; 7; ; ;
; ; ; ; ; ;
; ; ; ; ; ; % ; ;
; ; ; ; ; ; ; □
; ; ; ; ; ; □
; ; ; ; ; ; het
; ; ; ; ; ; %
; ; ; ; ; ; 11. Gjuha standarde
; ; ; ; ; ; 12,
; ; ; ; ; ;
; ; ; ; ; ;
; ; ; ; ; ; 13, kishim parasysh
legjitimimin □ ; ;
% ; ; ; □
; ; ; ; ; ;
; ; ; ; ; ; % ;
; ; ; ; ; ;
Projekti y ; ; ;
; zi ; ; ;
; ; ; ; ;

¹¹ Dubais, et al.: 1973, sipas R. Ismajlit, 1998, 17.

¹² Dubais, et al.: 1973, sipas R. Ismajlit, 1998, 17.

¹³ Bussmann: 1990, sipas R. Ismajlit, 1998, 17, 18.

; ti ; ;
 institucio % ; ;
 ; ; ; ;
 ; ;
 ; 14 ; ; ;
 ; % ;
 ;
 shtres ; 7 ; -
 ;
 ; 15 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 ; ;
 shqiptare.

- *goditj*
fuqishme e mitit serb ndaj s
 ; ; ;
 % ; ; ;
 ; ; ; tradicionale
 ; ; 7
 ; ; %
 ; □ □ ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; □ ;
 ; ;

¹⁴ Lewandowski: 1976, sipas Ismajlit, 1998, 18.

¹⁵ R. Ismajli, 1998, 18.

45

□ % ; ; ; ;
 serb; % ; □ 17
 ; ; ; ;

IV. 1. Antroponimia - dhe identitetin shqiptar

; ; % ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; □ ; ;
 ; ; ; ;
 ; □ ; ; -
 ; ; ; ; -
 ; ; ; ;
 % ; ; ;
 % ; ; ; ;
 ; ; ; □ ;
 ; ; ; ;
 ; 18 ;
 ; ; ; ;
 ; ; □ ; ;
 ; ; ; ; - ; -1999) u
 □ ; ; ;
 profesionale nga studiues e institucione shkencore.

¹⁷ Baliu, 2001: 18; 2000: 16; 2000: 15-32.

¹⁸ Shih *Regjistri*: 2004.

□ ; ; ; □ ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; % ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; % ;
 ; □ ; ; ; ; ; ; ;
 shekullit XX e deri tek presidenti Bill K ;
 ; ; □ ; % *Klinton*
 (Naim) Mehaj, Tomaj y Burim) ;
 % ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; %
 ; ; ;

IV.2. Paradigma toponimike e antroponimeve

% ;
 ; ;
 toponimia, ashtu edhe an ; □
 ; ; ;
 shkak se toponimet dhe antroponimeve % ;
 ; ; ; ; 19 ; -
 shme prandaj ; ; ;
 ; ; sheku ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; ; sore dhe
 ; ;

¹⁹ Sejdiu, 1992: 63-64.

; ; ; % ;
 ; ja kryesisht me karakter historik. Edhe
 ; ; ; 7 ;
 me ; ; ; -
 ; ; ;
 ; ; ; % ; ; Ilzimit.
 ; ; ; % -
 ; ;
 ; □ ; sionale, shkencore
 20 .
 ;
 ; e historik, bie fjala: *Likoshan,*
Prekaz, Lugina e Leshanit, Glllogjan, Junik, Koshare
 ; %
 ndryshi ;
 rikujt ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ;
 antroponimeve me motive nga zhvillimet e
 ; ; ; ; ; ;
 shqiptare. ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; % ;
 ; ; ; ; ; ;
 toponimi ; ; ;
 Gj ; *Fusha e Pajtimt.* Toponimi me
 motiv legjendar *Qafa e Krushqve t* ;
 . Po krijohet X it.

tipit *Lugina e Pajtimit, Livadhi i Pajtimit, Fusha e Pajtimit* dhe antroponimet *Pajtim e Pajtime* ;
 ; ; ; ;
 ; met e tipit

Kombit

(Sharr) etj.

7 ; ;
; ; ; □ ; ej
; ; ; □ ;
;
; ; ;
antropo ; ; -
; ; ;
; , dhe s ; ;
; ; 21
; ; ;
% ; ;
; ; ;
; ; ;
; ; ;
Elmedina ; Xheneta ; ;
; □
; ; ; %
; ; ; Xhenet Xhekson y
BB), Elfati dhe Medina n ; ;
; ; ;
□ ; ; ;

²¹ Pa dashur që të merrem këtu me konceptet mbi të cilat është hartuar projekti i vlerësimit në konferencën shkencore *Mbijetesa etnokulturore e të shpërngulurve nga Kosova 1999*, dua të theksoj se, për mendimin tim, jo çdo i lindur jashtë kufijve aktualë të Kosovës, por çdo i lindur jashtë pragut të shtëpisë, që më parë është larguar me dhunë, është i shpërngulur, më saktë, i dëbuar me dhunë, përfaqëson mbijetesë etnokulturore. Nisur nga ky parim, në studimin tonë kemi radhitur të gjithë të lindurit jashtë pragut të shtëpisë, duke e vënë theksin veçanërisht tek të lindurit jashtë Kosovës.

, si trinom familjar:
pastaj *Granit, Kastriot, Ejona*²²,
je, Liridon, Kosovare,
pastaj

[illegible]

²³ *Bardha (Bardhosh-emri i babait dhe i gjyshit) Gërvalla* mban emrin e babait të vrarë nga sigurimi jugosllav në Gjermani më 1982, ndërsa babai i saj mbante emrin e babait të vetë Bardhoshit, të vrarë ndërmjet dy luftërave botërore, gjatë kolonizimit serbo-malazez të Rrafshit të Dukagjinit. *Fahri (Fadil) Fazliu* nga Prishtina mbante emrin e xhaxhait Fahri Fazliu, i vrarë në një kundërvënie të armatosur prej

; ;
 ; ;
 ; , ; *Bashkim, Nuhi*
Ramiz, Halim, Driton, Ismet, Haki etj²⁴.

; % ;
 politi ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; - ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; % ;

policisë serbe më 1989 në Bregun e Diellit - Prishtinë.
Mustafë (Mustafë) Veseli nga Theranda mban emrin e babait
 të vrarë në demonstratat e vitit 1989 në Prishtinë etj.

²⁴ *Bashkim (Bashkim) Berisha*, i lindur gjatë ofensivës serba
 në fshatin Tushilë (Skënderaj), më parë sesa për vlerë
 semantike kombëtare të emrit dhe më parë sesa emrin
 Bashkim, për paradigmë denominuese ka marrë emrin e
 babait të vrarë, ushtar i UÇK-së. *Nuhi (Nuhi) Geci* i lindur në
 maj të vitit 1999 në Tiranë, tre muaj ka pritur gjetjen e
 kufomës së babait, luftëtar i UÇK-së në Drenicë, për të
 verifikuar vdekjen e tij ose jo, dhe për t'i marrë emrin. *Ramiz*
(Ramiz) Bazaj (Tërstenik) u lind më 1 tetor 1999 dhe mori
 emrin e babait të vrarë, ushtar i UÇK-së. *Halim (Halim)*
Bajraktari (Drenas) lindi më 1999 dhe përtëriu emrin e babait
 të rënë në luftë, ushtar i UÇK-së. *Driton Ahmeti (Likoshan)* u
 pagëzua me emrin e Driton Ahmetit të vrarë në familjen
 Ahmeti gjatë masakrës së Likoshanit, të ndodhur më 28
 shkurt –1 mars 1998. *Ismet (Shkëlzen) Ramadani*, i lindur në
 pyll, ka marrë emrin e gjyshit të vrarë, sikurse edhe Haki
 Muharrem Ramadani etj.

; 7
 ; ; ;
 ; ; ;
 gjitha elementet e mundshme kulturore, mendore,
 ushtarake etj., ; ;
 veproi populli shqiptar. ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; % ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ;
 % ; ; gma e
 idealev ; % ; ; ;
 % ; ; ;
 ;
 ; % ; ; -
 ; % ; ;
 ; % gma ; ; e me emra
 komb; ; ;
 ; ; ; ;
 ; % ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;

(Siçevë) lindi në shtator 1998 në Ulqin. *Kosovare (Rexhep)*
Rexhepi lindi në Burrel. *Çlirim (Ali) Totaj* (Gjonaj, Prizren)
 lindi në një spital të improvizuar në një shtëpi private.
 Vëllanë e kishte luftëtar në Brigadën 138 “Agim Ramadani”,
 Zona e Pashtrikut; *Drilon (Musa) Gashi* (Prizren) lindi në
 spitalin e Durrësit. Pagëzuesja, nëna e tij, siç duket me këtë
 emër ka krijuar një trinom historik Drilon, Teutë, Taulant.

; ; ; ;
 ; ; ; ; ; *Rilind, Lirim,*
Liridon, Agon, Endrit, Fitore etj²⁶. ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; % t;
 ; ; ; ; 7
 madje momenti e vendi:
Beteja, Lirije, Liridon, etj²⁷, por

²⁶ *Rilind (Shefki) Bellaqa*, Potoqan (Rahovec). *Lirim (Milaim) Gashi* (Fortesë) lindi në maj 1998. *Lirie (Fazli) Koçinaj* (Blaç-Sharr), lindur në Kampin italian të Kukësit. *Jetëllira (Selim) Sahiti* (Korreticë e Ulët) lindi gjatë ofensivës së prillit 1999, në fshatin Shtrubullovë. *Çlirim (Xhevat) Sinani* (Korreticë, qershor 1999), u lind në fshatin Shtrubullovë. *Pranvera (Zymer) Gashi* (Fortesë, ish-Vërbovc) lindi në prill 1999 në Çikatovë të Re, në kohën kur i ati mbahej peng nga policia serbe. *Rinor (Behrami)* (Domanek) lindi në mars 1998 në Prishtinë. *Krijona (Jetullah) Havolli* (Resnik), lindi në maj 1999 në Malet e Resnikut. Siç mund të shihet, emri i saj është një kompozitë e ndërtuar nga parulla Kosova Republikë e Jona. *Liridon (Haki) Avdijs* (Obri e Epërme) lindi në maj 1999, te Tunelet e Ujmiri. *Agon (Tahir) Halilaj* (Tërdevc) lindi në mars 1999, në Malet e Tërdefcit. *Endrit (Fatmir) Çoçaj* (Gjonaj, Prizren) ka lindur në fshat dhe është i biri i luftëtarit të UÇK-së. *Fitore (Dan) Hameli* (Mazrek, Prizren) lindi në tendën e katundit, ndërkohë që babai i saj kishte rënë dëshmor.

²⁷ *Malsor Krasniqi* (Gllanasellë - Drenas) lindi në Malet e Fortesës te Fusha e Mollës, në shtator të vitit 1998. *Çlirim Qosaj* (Ferizaj) ka lindur natën e hyrjes së këmbësisë së

d ; ; ; ; ;

²⁹ Më shumë sesa ndjenjë kombëtare dhe politike, ka pasur shumë vjet kur kjo paradigmë e vënies së emrave ka qenë edhe modë. Prandaj është e kuptueshme që edhe në këto ditë të vështira, të dëbuarit do të vazhdojnë të nderojnë edhe me emrat e fëmijëve të porsalindur Shqipërinë dhe popullin shqiptar të përtej kufirit: *Albinot (Ibrahim) Dobërdolani* (Korroticë e Epërme) lindi në Kukës, ndërsa *Shkodran (Mërgim) Rexhepi* lindi në Burrel.

;

■ ■
 , ,
 □

30

identiteti i ri, i ashtuquajturi kosovar.

7
shekullit XX, diplomati nga Prishtina, Profesor
Mehmet Vokshi³¹

³¹ Vokshi, 1933.

³² Kristal, 1997: 5.

zimin e Toponi ; ; ; ; -
 ; ; ; %
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ; □
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;

L i t e r a t u r a

- Baliu, Begzad, Akti i fundit i punës në standardizimin e toponimisë së Kosovës, “Gazeta e re”, 19 prill 2001, Prishtinë, f. 18; Shih edhe artikujt Projekt shkencor me karakter historik, “Pasqyra”, 31 mars 2000, f. 16; Ndhimesë diskutimit për standardizimin e emërvendeve të Kosovës, “Pasqyra”, 5 mars 2000, f. 15-32 etj.
- Baliu, Begzad, *Gjendja e toponimisë shqiptare në Ballkan*, “Era”, Prishtinë, 2004
- Baliu, Begzad, Jo ndryshim i emërvendeve të Kosovës, por standardizim i tyre, “Gjuha jonë”, Akademia e Shkencave e Shqipërisë - Instituti i Gjuhësisë dhe Historisë, Tiranë, nr. 1-2/2000, f. 71-80.
- Baumgartner, Emmanuele - Menard, Philippe, *Dictionaire etymologique et historique de la lingue franqaise*, Paris, 1996
- Bellusci, Antonio, *Ricerche e studi tra gli arberori dell’ellade – Kërkime dhe studime ndër arbërorët e Helladhës*, (Da Radici arbereshe in Italia a matrici arberore in Grecia –Testi e dokumenti), Cosenza, 1994

- Çabej, Eqrem, *Njësia gjuhësore pasqyron një njësi kulturore*, “Fjala”, nr. 19, Prishtinë, 1979, f. 7.
- Çabej, Eqrem, *Studime etimologjike në fushë të shqipes*, Tiranë, 1974
- Carrabregu, Muharrem, *Gjeo dhe hartolinguistika* (Hartografia II), Universiteti i Prishtinës – Fakulteti i Shkencave Matematike-Natyrore, Botoi Enti i Teksteve dhe Mejeleve Mësimore i Kosovës, Prishtinë 1980, f. 86.
- Doçi, Rexhep, *Përgjigje zërit të profesionit*, “Zëri”, Prishtinë, 15-21 mars 2003, f. 20.
- Gashi, Skënder, “Standardizimi” i toponimisë së Kosovës, *çfarë është ai?*, i botuar në të përditshmen “Zëri”, 21. I. 2003 – 24. I. 2003, Prishtinë
- Gostl, Igor, “Egzonimia historike (Kontribut qasjes teorike)”, *Gjurmime albanologjike – seria e shkencave filologjike*, nr. 17-1987, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë 1988, f. 85-86.
- Grup autorësh, *Fjalor i fjalëve të huaja*, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1988
- Grup autorësh, *Fjalori i gjuhës së sotme shqipe*, Tiranë, 1980
- Grup autorësh, *Puka dhe shkolla*, (Sesioni i parë shkencor për toponimet, Kabash, 21 maj 1977), Pukë, 1977
- Hoad, T. F., *English etymology*, Oxford - New York, 1996
- Ismajli, Rexhep, “Në gjuhë” dhe “për gjuhë”, “Dukagjini”, Pejë, 1998
- Kristal, Dejvid, *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (Oxford, 1985), Beograd, 1997; *Kemбричка енциклопедија језика* (Cambridge, 1987), Beograd, 1997

- Mulaku, Latif, *Emra të disa vendbanimeve të Vushtrrisë*, “Rilindja”, Prishtinë, 25 dhjetor 1999.
- *Onomastika e Kosovës*, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1979.
- Pirraku, Muhamet, *Për një kujdes më të madh në shkrimin e emrave të vendbanimeve*, “Rilindja”, Prishtinë, 10. 1. 1973, f. 14;
- *Regjistri i emërvendeve të Kosovës* (Përfundimet e Komisionit Qendror), Prishtinë, 2004
- Sejdiu, Shefki, *Sprova etimologjike*, “Era”, Prishtinë, 2002
- Sioni shkencor, *Gjendja e onomastikës shqiptare në momentin e tanishëm*, në “Gjuha shqipe”, nr. 1, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1987
- Sioni shkencor, *Toponimia e Gjakovës me rrethinë*, Gjakovë, 2002.
- Shefki Sejdiu, “Rreth disa motivimeve denominuese në antroponimi”, Gjurmime albanologjike – seria e shkencave filologjike, nr. 21-1991, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1992, f. 63-64.
- Simeon, Rikard, *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva*, I, II, Zagreb, 1969.
- Veselaj, Nuhi, *Çështje rreth emërimit të vendbanimeve në shqipe me theks në emërtimet e propozuara në Kosovë*, “Rilindja”, Prishtinë, 19 mars 2001, f. 15.
- Vokshi, Mehmet, *Shqipnija e shqiptarëve*, “Era”, Prishtinë, 2001.

EMRI I DARDANISË

në studimet gjuhësore të Profesor Çabejt

Emri *Dardani, dardan, Dardan* ; ; ;
 toponimet, etnonimet, fitonimet dhe antroponimet
 antol ; ; ; dh ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; e ; ;
 antikitetit shqiptar, si *Albanoi, Dalmatia, Dimallum, Ulcinium, Scardus Mons, Naissus* etj., zgjidhja
 etimologjike e s; □ ; ; ; ;
 kryer nga Zef Sk ;
 eu ; ;
 7 ; % ; ; ;
 Hahnit³³. Ky studiues ;

³³ Shih, *Albanischen Studien*, I, Jena, 1854, f. 236. E. Çabej, *Hahn*, njësi enciklopedike e botuar së pari në vëllimin *Hrvatska enciklopedija*, sv. IV CLIACHIT – DIKTIS, Naklada Hrvatska Izdanja Bibl. Zavoda , Zagreb, 1942, rimarrë nga kapitulli *Skica të ndryshme*, botuar për herë të

shqipes prehistorike etj³⁴ ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; e ,
 ; m ; danis;
 etnonimin dardan dhe fitonimin -a, i ka
 % ; ; ; ³⁵.

Historia

; ; ; ;
 ; ; Dardania ; ; ;
 ; □ ; me emrin

³⁴Eqrem Çabej, *Emri i Dardanisë dhe izoglosat shqiptaro- kelte*, botuar së pari në “Studime filologjike”, ASH e RPSSH, IGJL, Tiranë, 1973, XXVII (X), nr. 3, f. 55-64; njësia leksikore ”dardhë”, në *Studime etimologjike në fushë të shqipes*, A-O, “Rilindja”, Prishtinë, 1977, f. 107; njësia leksikore “dardha” (formë e zgjeruar e njësisë leksikore, e shënuar më lart), në *Studime gjuhësore*, IX, “Rilindja”, Prishtinë, 1989, f. 166-168; studimi *Disa izoglosa kelto-shqiptare*, botuar së pari gjermanisht në vëllimin *Studi linguistici in onore di Vittore Pisani*, 1969, I, f. 167-186, ndërsa i botuar për herë të parë në gjuhën shqipe në *Studime filologjike*, Akademia e Shkencave e Republikës Socialiste të Shqipërisë – Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973, XVII(X), nr. 2, f. 49-61, cit. nga E. Çabej, *Studime gjuhësore*, IV, “Rilindja”, Prishtinë, 1977, f. 374-385 etj.

³⁵ Në studimet për emrin e Dardanisë, Çabej ka shënuar edhe literaturë nga Paul Kreçmeri, Karl Paç, N. Vuliq, Radosllav Katiçiq, dhe sidomos Fanulla Papazogllu, studiues këta që kapin një periudhë studimesh që nga viti 1896 e deri më 1969.

; ; ; ³⁸, e kjo ndodh pas shekullit IV- ; ;

2. ; yti, pozita etno-

; ; ; ; ;
; ; ; ; -romake,
; ; ; ; ;
; ; ; ; %; ; ;
; ; ; ; ³⁹;

3. ; ; -onomastik: Sipas

, *Dard-* ; ; ;
; ; ; □ ; ;
; ; - ; ;
te *Dardas*, ; o , te *Δερδενις*,
; ; □ ; - ; ;
; ; ; *Δερδια*,
; *Δερδενις* ; ; ;
; ; ; *Dardi* ;
; ; hine *Derdensis* ;
; *Δαρδανον*. Sufiksi *ano* ; *Dardanus*
Dardania s ⁴⁰ ; ; ;
indoeu .

; % ;
gjurmues i pasionuar i studimeve ilire, ; ;
; ; antroponimesh ilire, apo sikur

³⁸ Aleksandër Stipqeviç, *Ilirët*, “Rilindja”, Prishtinë, 1990, f. 51.

³⁹ Shih, E. Çabej, *Emri ...*, po aty, f. 387.

⁴⁰ E. Çabej, *Emri i Dardanisë...*, po aty, f. 388-389.

shkruan autori, ; ; ; ⁴¹ ; ; ;
; ; ; ; ;
; ; ;
; % ; ; mrat e zot; ;
tyre etj.

Antroponimi *Andia(f)* ; % ;
; ; ;
; ; ;
; ; *Andin-i*, sipas Anton Mayer
; ; ; 7 ; ; ⁴².
Antroponimi *Bardhyl*; ; ;
; ; *Dardan-i* ;
; ; ; ;
; ; ; ;
; ; Eu ; ;
saj.

Antroponimi *Kalsina*, sipas Fanulla Papazogullit
; ; ; ; ; ;
; ; ; ⁴³.
Antroponimi *Kito* dhe trajta e tij *Kotaj*; ; ;
; ; ; ; ; 7 ;
Dardani, sikur mendon Fan % ;
;

⁴¹ Qazim Lleshi, *Emrat vetjakë ilirë*, Shtëpia Botuese “Dituria”, Tiranë, 1998, f. 150 + një hartë.

⁴² Po aty, f. 70.

⁴³ Po aty, f. 68.

edhe emri *Varan-i* ; ; ; ; ;
; ; ; - □ ;
; ; ; %
Varania dhe *Varanila*. Emrat vetjak; *Vendo* dhe
Vendon ; ; ; . Edhe
arkeologu i njohur Hans Krahe mendon se *Vendo*,
Venndo ; ; ; ; ⁴⁷ ;
; ; ; ; □ ; ;
edhe emri *Venet*, Schulze, mendon se ka prejardhjen
; ⁴⁸. Po ky
; *Vakon*, mendon se vjen
; □
; % ; ; ⁴⁹ ;
; ; ; ; ;
; ; ;
; vend
dardhash □ ; ; ;
; ; □
; ;
; ; emrat e vendeve me burim nga
; ; ; ; ;
sllave jugor ; ; s *Arnje*, *Molla*,
Arra, *Qerreti*, *Kumbulla*, *Dardha* ; :

⁴⁷ Po aty, f. 130.

⁴⁸ Po aty, f. 130-131.

⁴⁹ Po aty, f. 133.

*Krushevo, Krushevac, Krushevica*⁵⁰, dhe Vlladimir
 ; ; *Krushevci* gjendet
 ; ; ; por Profesor
 , ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; % ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; nteres dy
 % ; ; ; *Darsi* (nga
 ; ; ; *Darsia*
 ; ; ;
 ; ; ;
*Dardhsia*⁵¹ ; ; ;
 ; e dhe *Zall*
 ; ; ;
 ; ; ; % ; ;⁵²
Dardha ; ; ; ;
 7 ; ; ; -kolektive
 (Νταρδισα) ; ; ;
 ; ; ; *Qardhishtja* ; ;
*Trifilja*⁵³ ; ; ;
 ; ; ;

⁵⁰ E. Durham, "Man" 23 (1923) 42; *Some tribal Origins, Laws, and Costoms of the Balkans* (1928) 236 w. Cit. nga E. Çabej, *Emri i Dardanisë*, po aty, f. 389.

⁵¹ E. Çabej, *Emri i Dardanisë*, po aty, f. 390.

⁵² Execurrens, Leka VI 57; Cituar nga Çabej, *Emri i Dardanisë*, po aty, f. 390.

⁵³ Shih, f. 14, cit. nga Çabej, *Emri i Dardanisë*, po aty, f. 390.

; ; Dardhoj (1485, e
, Dardos ;
Varret e Dardhishtes dhe Udha Dardhishtes ;
; - 7anik); mikrotoponimet: Tu Dardha,
Dardha Turke, Dardha Zallines, Dardha Haxhi
Qazimit dhe Dardhave (Kukaj);
mikrotoponimet: Dardha
Fusha e Dardhave etj., (- Prizren)⁵⁷.
;
po i cit ; nga studiuesi Qemal Murati, Darda,
Darda Kula, ; ; ; ;
; ; ; ;
; ; % ; ;
; ; ase ; ;
; ; 58 ; ;
; ; Dardha Nanes
; -Gjilan), Te Dardha Gat,
Ara Dardhes Gat, Te Dardhat Lamqe, Te Dardha
Bizqe, (Marec- ; Lugit

⁵⁷ Rexhep Doçi, *Ndriçimi i disa patronimeve dhe toponimeve kosovare nëpërmjet Fjalorit të Majerit në vëllimin “Gustav Majer – jeta dhe vepra”* (Sesion shkencor kushtuar 100-vjetorit të botimit të këngës kreshnike shqiptare), Prishtinë, më 15.XII.1997), Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1998, f. 77.

⁵⁸ Shih, Qemal Murati, *Elementet e shqipes në gjuhët sllave jugore*, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1990, f. 119.

Dardhav (Capar-Gjilan), *Makreshova* *Darda*
(Jasanovik- ; ; ⁵⁹
; ;
% ;
% ; ;
% ; ;
diskutim shkencor, kur ka paraqitur mendimin se
Dardan ; ; ; ; ;
; ; ; ;
; ; ; ;
; ; ; ;
% ; ;
toponimike me emrin e ; ; ; ;
; ; *Dardanelet* ⁶⁰. Po lidhur
; ; ; ;
; ; ; ;
; ; ; ;
shtrohet gjeografia ; ; ; ;
; ; ; ;
; ; ; ;
⁶¹ .

⁵⁹ Begzad Baliu, Nga arkivi personal i onomastikës, mbledhur pas vitit 1989.

⁶⁰ Ruzhdi Ushaku, *Diskutim për kumtesën e Rexhep Doçit dhe të Hasan Dulajt*, në vëllimin “Gustav Majer – jeta dhe vepra” (Sesion shkencor kushtuar 100-vjetorit të botimit të këngës kreshnike shqiptare), Prishtinë, më 15. XII. 1997), Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1998 f. 228.

⁶¹ Shefki Sejdiu, *Diskutim për kumtesën e Rexhep Doçit, Hasan Dulajt dhe të Muhamet Pirrakut*, në vëllimin “Gustav Majer-jeta dhe vepra” (Sesion shkencor kushtuar 100-vjetorit të botimit të këngës kreshnike shqiptare), Prishtinë, më

me toponimin *Dardani* dhe etnonimin *dardan* ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; % ; ;

krahasues:

; □ ; □
 ; ; ; ;
 pa ; dhe e
 afronte me gr. *δαρδανει μολυνει* (*dardanei y*
 molijnei) ; % ⁶² ;
 , ; □ ; ;
 ; ; ;
 etimolo ;

; ; ;
 ; ;
 ;
 7
 ; ; ; ; % e
 krahasueshme e shqipes indoeuropiane: duke e
 □ ; □ ;
 ; e ; % - ; ;
 ; *αχρας* ; , e
αχερδος , ku *d*-ja e
 ; ; - *χ*- ; ;

15.XII.1997), Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1998, f. 228.

⁶² KZ. 44, 399. Hattiden und Danubier (1909) 39, cit. nga Çabej, *Emri i Dardanisë*, “Studime gjuhësore”, IV, f. 390.

; *greqishtes*⁶³ ; ; : gr. *χειμα, χειμων*,
 ;
 ; ; ; □
 Walde-Pokorny, Frisk, F. Ribezzo, P. Chantine dhe
 □ % ;
 mendonin se ; ; ; ropiane,
 ; ; ; ;
 ;
 mjaf ; % ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; a me familjen
 indoeuropiane.
 ; ; ;
 ; % ; ; ;
 ; % ; ; %
 ; ; ; ;
 irland. *draigen* (kjo
 ; % **drageno*), korn. e vje. *Drani*, breton.
Drean, ; ; □ ;
 ana e Pedersenit⁶⁴ dhe ; form ; ; %

⁶³ Bezenbergers Beiträge XVIII(1892) 164, cit. nga Çabej, *Studime gjuhësore*, IV, f. 390-391.

⁶⁴ Vergleichende Grammatik der keltischen Sprachen I (1909) 97, cit. nga Çabej, *Studime gjuhësore*, IV, 391.

nga ana e J. Vendryesit⁶⁵ nuk e ;
; ;
; ; razim , i
; □ ; ;
; ; %
; ;
; % -kelte, mar ; ;
; □ ;
; ore i ka trajtuat Norbert Jokli.
; ;
; ; ; ; -
; ; ; ;
; ; □ % mat
lumi, breg deti , top. Lumi Mati ; ;
Matja ; Math kum ; e barazon
7 Metuja ; ; ;⁶⁶. Nga aspekti
; ;
krahasimesh. Emrave ;
% ; at ;
ilirishtes ates ; Dalamatae,

⁶⁵ Buletin de la Societe de Linguistique XIII, 406. Cit. nga Çabej, SGJ, IV, f. 391.

⁶⁶ Eqrem Çabej, *Disa izoglosa kelto-shqiptare*, botuar së pari gjermanisht në “Studi linguistici in onore di Vittore Pisani”, 1969, I, f. 167-186, ndërsa e botuar për herë të parë shqip në “Studime filologjike”, Akademia e Shkencave e Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë – Instituti i Gjuhësisë dhe Letërsisë, Tiranë, 1973, XVII(X), nr. 2, f. 49-61. Cit. nga E. Çabej, *Studime gjuhësore*, IV, Rilindja, Prishtinë, 1977, f. 378.

protohisto⁷⁰
 kelto-
 7
 7;
 0
)⁷¹
 □ □
 %
 to
 Prushit⁷²
 Pirus
 E.
 Qafa e

⁷⁰ E. Çabej, *Disa izoglosa...*, po aty, f. 293.

⁷¹ F. Nopcsa, *Die Albaner*, “Sonderdruck aus der Wochenschrift Urania”, nr. 1 dhe 2, 1916, f. 5v. Cit. nga E. Çabej, *Studime gjuhësore*, IV, 390

⁷² Idriz Ajeti, *Gjuha shqipe dhe origjina e saj*, Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës, Prishtinë, 1994, f. 17, 23 dhe *Vepra*, 3, Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës, Prishtinë, 1998, f. 162.

7⁷³, duke iu q
 % ; pir- etj. Ky i
 ; ; %
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; 7;
 7 e
 ; ; r □ r
 ; ; □ ; ;
 ; ; ;
 ; ; % -vllehe, shembujt
 ; ; ; 7 7 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;),⁷⁴
 Shtatuli ; □ 7 ; Dragashit),
 Cibrina, Piceli ; ; ; ;
 ; ; % %

⁷³ R. Doçi, *Ndriçimi i disa patronimeve dhe toponimeve Kosovare nëpërmjet Fjalorit të Majerit*, në vëllimin “Gustav Majer” (Sesion shkencor kushtuar 100-vjetorit të botimit të këngës kreshnike shqiptare), Prishtinë, më 15.XII.1997), Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1998, f.78-84.

⁷⁴ Sikur dihet prejardhjen etimologjike të toponimit *Pukë* e ka trajtuar gjerësisht edhe Eqrem Çabej në studimin *Emri i Pukës*, në vëllimin e konferencës shkencore “Puka dhe shkolla”, Sesion i parë për toponimet, Kabash, 21 maj , Pukë, 1977, f.8.

shqiptaro-vllehe, si: -a, *Kopilig-* -a,
Negrovci-i, Qirez-i, Vragoli-a, Sharban-i ;
; dhe ; , por edhe mikrotoponimet
si: *Shtubeja, Karanoci, Nekshori, Stanistori, Kampula,*
; Prishtin; , Drenasit e
Podujev; ⁷⁵ ; ; %
; ; , si: *Makresh*⁷⁶
(Gjilan) nga rom. *makris uthull* dhe *Llapushnik*
; : *uthull*.⁷⁷

;
; ; □ ; ; ;
7; s. ; ; ;
; *Pirus*) dhe e ka krahasuar
me toponimin *Qafa e Prushit* ;
lexuara nga Selami Pulaha, del fshati *Prushi*⁷⁸.
7 % ; ;
; ; ;

⁷⁵ Skënder Gashi, *Albansko-vlashka simbioza u svetlu onomastike*, në “Onomastica jugoslavica”, nr. 10, Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti –Razred za filologiju, Zagreb, 1982, f. 57.

⁷⁶ Begzad Baliu, *Etimologjia e toponimit Makresh*, në rev. “Shpresa”, nr. 6, Prishtinë, 1994, f. 14.

⁷⁷ Skënder Gashi, *Albansko-vlashka simbioza u svetlu onomastike, albansko-vlashka simbioza u svetlu onomastike*, në “Onomastica jugoslavica”, nr. 10, Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti – Razred za filologiju, Zagreb 1982, f. 57.

⁷⁸ Selami Pulaha, *Popullsia shqiptare e Kosovë gjatë shekujve XV-XVI*, Tiranë, 1984, f. 135.

Kodra e Pirros, dhe Lugi i Pirros ;
 ; % ; ;
 (Pirustae ;
 ; Mali Pirrosh, Kodra
 Pirrosh dhe Lugi Pirrosh ; ;
 ; ; ; %
 ; ; ;
 % ; ; pir- tricum spelta ,
 ; ;
 ; ; 7 ; ;
 7 ; ;
 -krushka ; % ;
 ngjashme, derisa fjala edhe fjala *krushka*
 sikur edhe fjala latine *pirust* ; %
 indoeu , ; ;
 ; ; ;
 % ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; □ ; ; ;
 ndahet nga elementi iliro-shqiptar i romanizuar me
 ;
 ; ; % ;
 ; ; Dardani dhe
 latinishtes *Pirustae*. ; ; ;
 ; ; ; Dardania, d.m.th. se
 ; ;
 ; ; ; dhe
 ; ; ;

; ; ; ; , ; ; ;
 P ; ; ;
 ; ; ;
 % ; ; ;
 etnike iliro- ;
 ; Qafa e Prushit ;
 pasur z ;
 Shtresa sllave e toponimeve, kryesisht emra
 ; ; ;
 % ; ; ; ;
 ; a Pirustaen
 historike.

Summary

The name of Dardania

In this paper the author raises once again his hypothesis on a historical Illyrian parallel the name Dardania and the Latin Pirustae. The fact that the Celts stretched on an area wider than Dardania, i.e. that the cultural heritage (both material and spiritual) is original in the entire Balkan area.

The question of preservation of the name of the Dardanians and Pirusteans should be linked through an appealing, metaphoric way of the language of the Latins not for country but for its people, therefore their name too comes it in chronicles more present than the name of the country. After all, our hypothesis does not throw doubt on the ethnic Illyrian - Albanian

*presence here because both the toponym Dardania
e Prushit had a phonetic deve-
lopment according to the laws of the Albanian
language.*

*A Slavic strata of toponyms, mainly names of
settlements in Kosova as well, should not be
exaggerated or redone, much less be translated, as it
is being done with the toponymy of Kosova, and it
should not be linked to the pre-historic Dardania or
Pirustae, either .*

SHQIPËRIA, KOSOVA DHE GJUHA SHQIPE NË BOTIMET ENCIKLOPEDIKE

Rezyme:

.

gju

e

Fjalët nyjë:

enciklopedia, leksikoni

HYRJJE

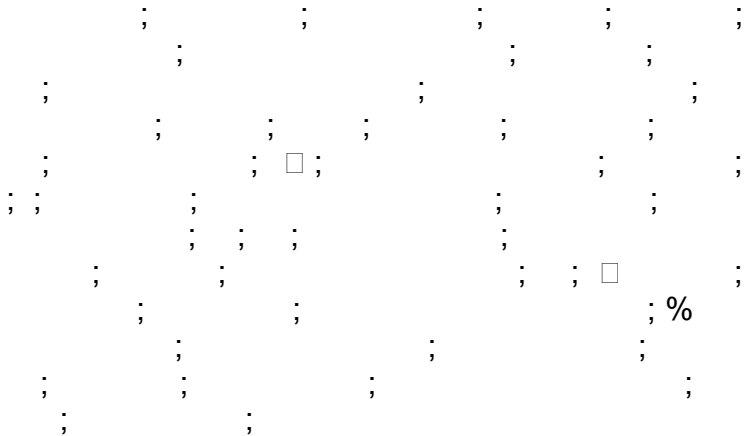
Enciklopedia
magedonase
instituzione
kulturore,
arsimore
e shkencore
tare, instituzione
qeveritare e
%

krahasimet e diskutueshme me shtete, popuj dhe

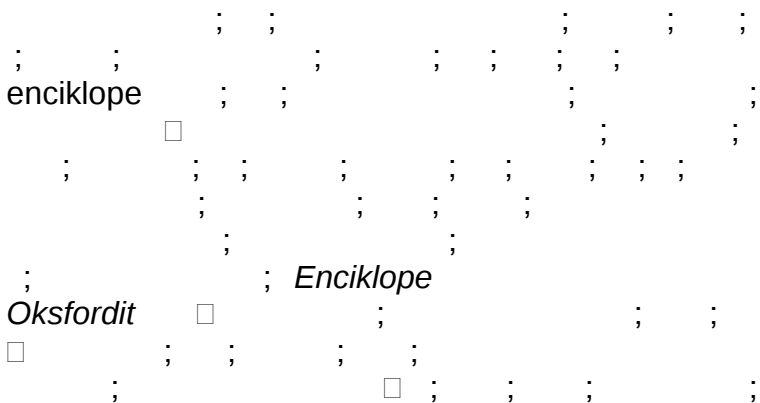
SHQIPËRIA

karakterit historik: fillimi i rebelimeve serbe (1804),

Ilindenit (1902) dhe viti kur Maqedonia fiton

KOSOVA

; ; ; ;
 ; ; ; □ ; □
 ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 historiko-gjeografike dhe etnike t; ;
 nuk e ka pamjen e duhur, as vendin e duhur dhe
 ; ;
 britanike ; % Kosova ; ;
 □ ; □
 ; ;
 ; Kosova ;
 ; ; Kosovo ;
 (1946-71), KOSOVO I METOHIJA, or. KOSMET,
 □ ;
 ; ; - ; ; ij
 ; ; ;
 ; ; ; %

; ; ; ; % □ ;
 ; ; ; □ ; ;
 ; ; ; □ ; ;
 □ ; % ; % 7
 ; ; % ; ;
 ;
 vendbanime paraqiten me harta apo pamje
 ; % ;
 ; ; % ;
 ; 7 □ anjugut, m ;
 ; ; ; t e tjera:
 7 □ ; □ ;
 ; ; ; % , ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; □ ; □ ;
 mysl ;
 ; ; o % ;
 ; ; □ % ;
 ; ; %
 ; ; - ;
 % ; ; -turke,
 ; ;
 ; ; ; ; , emri i
 ; ; ; % ;
 ; ; % ;
 ; ; heksohej doemos, apo edhe ;
 ; ; %
 ; ; ;
 % , thuhet se gjuha shqipe

; % ;
 ; ; ; ;
 ; ; % ; ; -
 ; ; % ; ;
 ; ; % ; ;
 ; ; % 7 ; ;
 ; ; % ; □ ;
 ; ; %
 ; ;
 7 ; ; ; ;
 ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; Sigurimin % ;
 ; ; ; ;
 ; ; 7 ;
 % ; ; ;
 ; ; ; □
 ; ; ; □
 ; ; ;
 ; ; ; saj natyre.
 ; ; ;
 ; more, nuk e ; ; ;
 gjeografike ; □ ;
 □ ; ;
 man.
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 □ ; ;
 ; ; ;
 % he
 ; ;

GJUHA SHQIPE

shtrir

pteve nihiliste a konceptualisht krahinore, ideologjike

Gjuha shqipe, %

%

82

%

shqipe, Indo-Europiane e folur ; dhe me ; e tjera ; Ballkanit jugor, ; bregdetit lindor ; dhe ; Sicili, ; dhe Gjermani, Suedi, Shtetet e Bashkuara, ; dhe ; Belg ; .

POLITIKA E STANDARDIZIMIT TË TOPONIMISË NË BALLKANIN PERËNDIMOR

*(Political standardization of toponymy in the
Western Balkans)*

Hyrje

;

% ; ; ; ; ;

;

□ ; ; ; ; ;

;

in □ ; ;

;

Kadmon 2000: 123-143).

% ;

;

;

%; ; ; ;

;

□ □

]

; ; ; □
 ; ; ; ;
 ; ; □ ;
 ; ;
 deteve, portave detare e oqeani ;
 ; ; 7 ;
 ; □ ;
 ; % ;
 1980: 86; Kerfoot 2000: 199-213).
 Ballkani, si me ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; % ;
 ; ; ; ;
 prove □ ; ;
 Gadishulli Ilirik, Gadishulli Helenik, Rumelia,
 ;
 ; □ ;
 ;
 ; ; ; ; ;
 % ; ; ;
 dhe po aq ; ; plane
 % ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; %
 greke, romake, sase, shqiptare, sllave (kryesisht
 ; ;
 ; ; ;
 ; ; ballkanike.

dhe e

q

; ; ; ;
 ; ; % ; ;
 ; ; ; % ;
 ; ;
 ; ; e kulturore e historike
 ; □ ;
 ; ; ; ;
 ; ;
 ; % ; ; ; -
 ; ; ;
 vendbanime apo jo.
 ; ; ;
 ; 7 ; ; ; %
 ; ; ; ; ;
 Fatos Mero Rrapaj ka sistemuar dhe ka botuar ;
 ; ; 7 ; ;
 ; ; , ; ; □ ; 7
 ; ; ; ;
 ; ; % ; ; p-
 onuar tr ; ; *Mitka* (Mitika),
ali (Nerohori), *Murto* : *Volta* (Sivota), *Njihuri*
 (Neohori). (Shih, Rrapaj 1995)

Ilku (Qipseli), *Velani* (Hrisavji), *Vllahori* (Polidhroso),
Vojniku (Prodhromi). (Shih, Rrapaj 1995)

; ; ; ; ;
 ; % ; ; ;
 ; ; ; ; % ; ; ;
 ; ; ; □ ; esit maqedonas ngulin
 ; ; ; ; □ ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; % ;
 ; ; ;
 ; □ ; kohen edhe nga
 ; ; ;
 % ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; % □
 ; y

Κατο Σηολαριον; Ακ Βυναρ: Ασπροπρισι; Γορνο Κοτ
 ορι: Ανο Ιδρυσα; Γορνο Χρνεεπο: Ανο Γαρεφιον; Γρ
 ανι/: Κριονεριοι Ιζωορ: Πιγι. ; ; ; ;
 ojkonimeve ; ; ;
 ; ;
 ojkonime sllave-maqedonase Maqedonia e Egjeut,
 ; ; ; ;
 ; ;

GJENDJA E TOPONIMIS

; ; ; % ;
 ; ; ; ;
 ; 7 □ ; ;
 7 ; ; ; ;
 prejardhjen gju ; ; 7 □
 ; ;
 7 ; ; ; ;
 ; ; ; % ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; □ □
 ;
 institucioneve shkencore ; ; -
 kroato- ; % ; ;
 ; ; ;
 ; ; □ ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ;
 ; ; □ ; ;
 ; ; ;
 1894; " 1902,
 1965, 1975; Bajraktare 1960;
 Lutovac: 1972; 1979; " kan: 1981; 1985,
 1988: 81- ; ;
 ; ; □ ; ;
 ; ; ;
 ; ; 7

me emrin , e cila ka
; ;
; ; ;
; ; % ;
; ; ..
prilozi , (1979 - ; ; ;
; ; ; a
studiuesit maqedonas ;
; e ;
; 7 ; ;
; ;
; □ % vijiq. (Shih,
; ; %
; ; ;
; ; ;
; ; ;
; ; ;
; ; vjetra serbe,
; ;
; ;
; ; *Devet*
Jugoviq, Kosovo P
; ;
; ; tem
; ;
Ferizaj: Uroshevac, Hani i Elezit
: Kosovo Polje, ; ;
7
; ; ;
toponi ; tona ;
; ; ;
shekullit XX, lidheshin ngushtazi ;

; socio- ;
 ;
 ; ;
 ; ;
 ; ; sore), kjo toponimi
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; □ ;
 ; ;
 ; ; ;
 ; ;
 % ; □ e nacional-
 ; ;
 kulturore dhe madje etnopsikologjike: ajo shqiptare
 ; ; □ ;
 ; ;
 7; ; -shqiptare, si:
Llap, Gallap,
Vende
Margus, Bardarium, Scup ; ;
 ; ;
 ; sovo Polje,
 e ; □ 7
 ; % ;
 ; □
 ; ; ;
 tyre (Baliu 2004: 75-158).

dardizimin e
 7
 %
 shpi ;
 ; rore, kulturore e
 15-
 thelbin e saj.
 Toponimet mi
 %
 %
 %
 %

deologjia serbe e shekullit XIX dhe

%

%

7

qind

7

so

7;

%

7;

%

%

-32;

2001: 18).

Ko

; ; ; S ; ;
; ; ; ; ;
dhe etnolinguistike e toponimeve, hidronimeve dhe
; ; ; ; ;
antike:

g. Onomastika ilire-shqiptare:

; ; ; ; ;
; ; ; %
% ; ; *Isnikaj*
7 *Shkrel* ; (Glllogoc),
Dashec e Baks ; *Balaj, Burrnik* (Ferizaj),
Palabardh, Bardhaniq, Fshaj ; *Kopiliq i*
;

h. % -bizantine:

Glllogjan 7
(Vushtrri), *Manastirc, Papaz e Softaj* (Ferizaj),
Kolludra e Madhe (Zubin Potok), (Viti),
(Lipjan), *Mojstir, Syne* (Istog), *Likoshan,*
(Drenas), *Likoc* ;

i. ; etj.

j. ; *Azizi* (emri i
; ; ; *Hani i Elezit, Ballaban*
e Hajvali ; (Shtimje), *Hamidi*
(Obiliq), *Hatmaxha* (Prizren), *Qerim* ;) etj.

k. ; -romane:
Makresh, (Gjilan), *Magure* (Lipjan),
 ; (Vushtrri), *Vllahi* □;
Sibofc (Obiliq), *Llukar* ;
 (Lipjan), ; *Llajshec*
 (Pris ; (Gjilan), *Llashkadrenoc*
 ;
 ;
 ; *Shashkoc* ; *Shashkoc* ;
Sazli (Ferizaj), *Shashar* -
 2/2000: 71-80; Sejdiu 2002: 116-122).

;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; - ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; □ ; ; ;
 ; 7 ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ;
 ; ; ; % ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; □ ; ;
 ; ; ; ;
 ; □ ; ; -
 ; ; ; ; -
 ; ; ; ;
 ; ; % ; ;
 ; ; ; ;
 % ; ; ;
 ; ; ; □ ;

ndryshuara, si: (Krute), *Milla Katund* (Mide),
(Vlladimir), *Sukubina* ;
Shtegvasha (Podstegllah), *Kraja* (Kraina);
7 *Gjonikaj* 7
(Koshtanjica), *Thtjen - Ftjan* (Tejani), *Liarja* (Livari),
Selca (Seoce), *Trieshi - Triepshi* 7
; ;
; ;
; ; itore. (Draga 1997: 126; Berjashi 1994a:7,
1994b: 1, 7).

GJENDJA E TOPONIMISË NË SHQIPËRI

; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 e zhvillimeve politike dhe ideol ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; *Drilon*
 ; ; ; ; ; ; □
 tradita historike, si: *Bajram Curri* □ □ ;
 □ ; ; ; ; ; ;

1. **Toponimet me përmbajtje fetare:** (ish
; ; *Kodra e Alfabetit*
; li), (Shehaj), *Fushas* (Balhaxhias),
Bardhaj (Hajdarbejas), *Miras* (Bozhigrad), *Bardhaj*
(Bozhiq), *Burimas* ; ; (Haxhialiaj),
; ; *Demirxhias* ; ; -
Demirxhias, *Dritaj* (Manastirec), (Paping),
Erzen ; mte), *Fitore* ; *Fshati i Ri*
(Devishas), *Fushas* (Balhaxhias),
; ; ; rgj), *Klos*
(Haxhias), *Kodras* (Hixhaj), *Livadhaj* ; *Kodras*
; *Kuben* (Vakuf) etj.

2. **Toponimet me përmbajtje zbnuese:** *Guri i*
; ; *Afrim* (Qenas), *Blerim*
(Sakat), *Blerimaj* (Bullutaj), (Murtajas), *Dritas*
(Karaalibej), ; - □; *Ilirias* ;
Luadh 7 ;
(Lesh), *mbas* ;
7 y Xhahil) etj.

3. **Toponime me prejardhje feudale, pra të
padëshirueshme për sistemin politik të kohës:**
Adriatik (ish Alibejas), *Agim* (Qifligu i Madh),
(Ahmetbejas), *Kodras* dhe

Jeta e re , *Agim* , *Diellas*
 (Shulin), *Lefter Talo* ; *Bardhaj*
 (Hajdarbejas), *Prruell* (Kaprruell), (Katund,
 ; ; (M □ ; 8 *Marsi*
 ; *Drithas* 7 *Ullinjas* ;
 ; *Grunjas*
 ; 7

5. Toponime të standardizuara thjesht me qëllim lehtësues të përdorimit:

standardizimi ka pasur funksion thjesht pragmatik:
 ; ; *Malas* ; ;
 ; ; *Gurtop* (Guri i Topit), *Bashkim*
 (Rreth-Fikth), *Krioner* (Kakogoranxi) *Kashisht*
 ; -Kashisht), *Kujtim* (Kurdaria e Poshtme),
 (Qafa e Barit), (Qafa e ;
 (Qafa e Buallit), (Qafa e
 ; ;
 (Qafa e Malit), ; *Liras*
 ; (Lanabregas- ; %
 etj.

7 ;
 Sh ; ; ; ;
 ; ; □ ;
 etimologji sllave, greke, italiane apo arumune, por
 ; ; □ ;
 ; ; □ -
 litetit ; ; ;
 ; ;
 ; ; shi ; ;
 riorganizimi ; ;

- Baliu B., 2000, *nd*
por standardizim i tyre, ;
 ; - ; -2, 71-80.
- Baliu B., 2000a, *Projekt shkencor me karakter historik* ;
 ;
- Baliu B., 2001b, *zimin e*
Pasqyra, 5 mars 2000, 15-32.
- Baliu B., 2004,
Ballkan ;
- Baliu B., 2009,
dhe identiteteve), ;
- Baliu B. 2006,
 ;
- Baumgartner E., Menard Ph., 1996, *Dictionaire
 etymologique et historique de la langue française*, Paris.
- Bellusci A., 1994, *Ricerche e studi tra gli arberori
 d*
 ; □ □
 arberore in Grecia y Testi e documenti, Cosenza.
- Berjashi I., 1994,
 % ; nformative,
 32/1994: 7.
- Berjashi I., 1994,
 ;
 ,
 ;
- Carrabregu M., 1980, *Gjeo dhe hartolinguistika*
 ;

-1911, *Balkansko poluostrvo i ju nosllovenske zemlje*, Beograd.

Osnove za geografiju Makedonije i Stare Srbije, I-III, Beograd.

7

;

Draga N., 1987, *Gjurmime gjeografike* ;
Ulqin.

Gjendja..., 1987,

Gjuha shqipe, 1.

Gosl I., 1988, *Egzonimia historike (Kontribut qasjes teorike)*, Gjurmime albanologjike y seria e shkencave filologjike, 17/1987, 81-95.

Hoad T. F., 1996, *English etymology*, Oxford - New York.

Kadmon N., 2000, *Ptolemy - the First Ungegn, Toponymist - Commemorating the thirtieth anniversary of the First United Nations Conference on the Standardisation of Geographical Names*, Onoma, 35/ 2000: 123-143.

Kerfoot H., 2000, *Wien or Vienna; Kalaallit Nunaat, - Recent Work and Directions in Geographical Names Standardization through the United Nations*, Onoma, 35/2000: 199-213.

Krasniqi M., 1963,
promene na Kosovu i Metohiji, Prishtina.

Krasniqi M., 1984, ;
1979; *Lugu i Baranit*, ASHAK, ;

Kristal D., 1997, *Enciklopedijski re lingvistike* (Oxford, 1985), Beograd.

Kristal D., 1997, , Beograd.

Lutovac M., 1972, *Geogra -
pokrajine Kosova u Srbiji*, Beograd.

“ *Kosovo, Opis zemlje i naroda*, I, II, Novi
Sad.

“ *S Kosova na Sinje More.
kroz Arbanase 1894. godine*, Beograd.

, 1979,

;

Onomato , 1979, Srpska Akademia Nauka i
Umetnosti, Beograd.

Osmani J., 2002, ; .

Osmani J., 2003, a -
Kastrioti, ;

“ kan M., 1981, *Iz istorijske toponimije Podrimlja*,
Beograd.

“ kan M., 1985, *O istorijskoj onomastici Kosova*, ;
Zbornik okruglog stola o nau va,
Srpska Akademija nauka i umetnosti, Beograd, 81-87.

Petrica M., 1987,
Jugosllavi, Fjala, 1 shtator, 7.

Pulaha S., 1974,
(Paraqitja, hyrja, transliterimi dhe
komentet nga Selami Pulaha), Akademia e Shkencave e
; ; - ; ;

Pulaha S., 1984,
shek. XV-XVI,

Summary

The Balkan region represents with its history and linguistics (which is one of its most important components) a great and manifold richness of the South-Eastern Europe. Before studying its microstructure it is the problem of the inventory of toponymy and its consequences which is represented by its very name: the Illyrian Peninsula, the Hellenic Peninsula, Rumelia, the Balkan Peninsula, South-Eastern Europe, and recently a new tendency for its separation by calling a part of it the Western Balkan, where the Albanian ethno-linguistic and cultural realm is a part. The space included in our research is characterized by a rich and deep cultural and linguistic tradition: the pre-Indo-European heritage (the Pelazgians), the Indo-European families heritage (the Hellene, the Illyrians, the Thracian, the Slavs), a rich stratification of cultures appeared more than

Greeks, Romans, Sases, Albanians, Slavic (mainly Serbian and Bulgarian), Roma, Turkish, etc., as well as a common linguistic realm called more than once with the syntagma Balkanic Linguistics. Today in the world it is very rare to find such numerous and deep cultural stratifications within one unique geographical integral such as in the Balkan. It is very difficult to find such a small space which has accepted and radiated such a rich culture in Europe, Asia and elsewhere. Toponymy has marked deep and rich traces in this radiation. It reflects the most secure signs of the historical developments not only for the Balkan realm, but also for the linguistic, historic and cultural realm of

Europe and Asia. But in the Balkans, as nowhere else, toponymy more than once has been the sign of recycling the old myths and new ethnic conflicts. As if the rich and sometimes dark heritage for what regards the descent was not enough, the Balkan toponymy in the recent centuries continues to be convoluted with contemporary strata of myths.

HOMOGJENITETI KOMBËTAR I ONOMASTIKËS SË ARBERESHËVE TË ITALISË (Pikëpamjet e Eqrem Çabejt)

i

histo-
shkenco
shqi
%

⁹¹ Shih, studimet: *Italo-albanische Studien* (Studime italo-shqiptare). Dissertation zur Erlangung des Doktorgades an der Universität Wien. 1933, 143 faqe të daktilografuara. Kam konsultuar fotokopjen e doktoratës në gjuhën gjermane dhe përkthimin në dorëshkrim të dr. Skënder Gashit. *Tekste italo-shqiptare në Hyllin e Dritës*, në “Hylli i Dritës”, Shkodër, viti, XI, nr. 4, f. 196-206, prill 1935; *Elemente të gjuhësisë e të literaturës shqipe*, (me pjesë të zgjedhura për shkollat e mesme), Shtypshkronja e Ministrisë së Arsimit, Tiranë, 1936, f. 201; *Mundartliches aus Italien* (Elemente dialektore nga Italia), *Für die Krtschmer Festschrift*, “Glotta”, XVII, f. 50-57; *Albaner und Slaven in Südtalien* (Shqiptarët dhe sllavët në Italinë Jugore), në “Revue internationale des études balkaniques”, III, II, (6), f. 555-566, Beograd, 1938; *Shqiptarët në Itali të Mesme dhe në Napoli*, në “Hylli i Dritës”, XV, Shkodër, 1939, f. 542-546; *Atlasi gjuhësor shqiptar*. Pesë fashikuj. Pyetësorë, 2578 çështje, “Grottaferrata”, Roma. 1943; *Zum Worschatz der*

, ; ;
; % ; r ;
; ; ; ;
atdheun ; ; ;
; ; ; ;

albanischen Mundarten in Kalabrien (Një vështrim mbi leksikun e të folmeve arbëreshe të Italisë), “Serta romanica”, Tübingen, M. Niemeyer Verlag, 1968, f. 115-124; *Ngulimet shqiptare në Itali dhe gjuha e tyre*, në “Konferenca e Dytë e Studimeve Albanologjike», Tiranë, 12-18 janar 1968, Tiranë 1969 (1970), vëll. III, f. 107-115; *Die Herkunftstfrage der albanischen Kolonien im Italien im Lishte vornehmlich der Sprache und der Eigennamen* (Çështja e prejardhjes së ngulimeve arbëreshe të Italisë në dritën kryesisht të gjuhës e të emrave vetjakë), “Procedings of the Eighth International Congress of Onomastic Sciences”, Paris, 1966, f. 70-81; *Disa burra të shquar të arbëreshëvet të Italisë* (Nikollë Keta, Dhimitër Kamarda, Vinçenc Dorsa, Mikele Markiano, Pal Skiroi, Nilo Borxha, Marko La Piana) në “Revista pedagogjike”, nr. 4, Tiranë, 1974, f. 140-146; *Histori gjuhësore dhe strukturë dialektore e arbërishtes së Italisë* në “Studime filologjike” Akademia e Shkencave e RPSSH, XXIX(XII), nr. 2, Tiranë, 1975, f. 51-69; *Su alcuni antichi elementi balcanici nell’Italia Meridionale e in Sicilia* (Mbi disa elemente ballkanike të lashta në Italinë Jugore dhe në Sicili), “Rendiconti del’Istituto Lombardo di Scienze e Lettere”, Classe di Lettere. Milano, 1965, vëll. 99, f. 214-220; *Gli italo-albanese e le loro pallate* (Arbëreshët e Italisë dhe të folmet e tyre), I, “Zjarri” (Il fuoco), viti VIII, nr. 1-2, f. 18-24, Roma, 1976, pjesa e dytë, viti IX, nr. 1-2, f. 3-16, Roma, 1977 etj.

Rilindjes europiane dhe asaj s

veta, por edhe t; ; % ;

Eu ; ;

; ;

; ; ; ; ; ; ; ;

Ballkan ; ; ;

; ; ; ; ;

;

; ;

% ; ; ; cilat i synonte

Perandoria Osmane.

; ; ; ,

; ; ; ;

; ; , ka konstatuar ai, ; ;

; ;

; ; ;

; ; ;

zgjerohet ; ; ;

; ; - ;

; ; ; ; ; □

; ; ; t p ; ; ;

; ;

;

; ; ;

; ;

; ; ; dallim elementet

□ ; ; ;
 ; ;
 ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ; □ ; ;
 ; ; ; ; ; ; S
 ; ;
 □ ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; □ ;
 ; ; ;
 ; ; ; ;
 historik - ; ;
 , ; udimet e hershme nuk
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 hershme historike, ; parahistori etnike e
 ; ;
 □ ; ; ;
 ; □ ; ; ;
 ; ;
 ; ; 93 ;

⁹³ Eqrem Çabej, *Su alcuni antichi elementi balcanici nell'Italia Meridionale e in Sicilia (Mbi disa elemente ballkanike të lashta në Italinë Jugore dhe në Sicili)*, "Rendiconti del'Istituto Lombardo di Scienze e Lettere",

; ; s sh ; ; ;
 96
 ,
 ,
 ; ; ; ;
 ; ; ; (Moti i madh), pas
 ; ; ; ;
 ; ; ; filluar dhe as
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 % ; ; ; ;
 ; □ ; % ; ; ;
 ; ; ;
 ;
 ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; 97. K ; % ; ;

⁹⁶ F. Ribezzo, *Italia e Iliria preromana*, “Italia e Croazia” (1942), f. 22. Cit. nga E. Çabej, Vep. e cit, në “Studime gjuhësore”, IV, f. 397.

⁹⁷ Le të kujtojmë këtu edhe mendimin e Gustav Majerit për një trashëgimi më të hershme edhe të arvanitasve në More, kur thotë se: “Shqiptarët jetuan në Greqi edhe para vitit 1349, kur përmenden në Peloponez”. Shih: Gustav Majer, *Shqiptarët dhe gjuha e tyre*, në: “Bota shqiptare” (Libër leximi për Kursin e Nalt të Shkollave të Mesme), Botim i Ministris s’Arsimit, Tiranë, 1943, f.126.

; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; edhe pse
 ; % ;
 ; ; ; , ; % ;
 ; ; , ; ;
 7 ; ;
 studimet historike dhe kulturore. ; e
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; rmeti i vitit
 1456⁹⁸ ; ; , ;
 ; ; ; ;
 □ ; □
 ; ; et edhe sot: ;
 ; e ; □
 e popullit shqiptar ; % 7 ; ;
 ; es ; ; ; ,
 ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 □ % ; ;
 % ; ; ; ; ;
 ; ; i ; are.

⁹⁸ E. Çabej, SGJ, IV, f. 14.

; ; 7; ;
 ; ; ; ;
 ; ;
 , ; ;
 ; % ; ; ;
 ; ; ; ;
 shqiptaro- y , □
 ; ; □
 ; 99 ; ;
 , ; ; ; -
 ; ; ;
 stud □ ;
 ; ;
 ; ; ;
 ; 100 ; ; ;
 ; ; ;

⁹⁹ Shih E. Çabej, *Italo-albanische Studien* (Studime italo-shqiptare). Dissertation zur Erlangung des Doktgrades an der Universität Wien. 1933, f. 8-62; *Shqiptarët në Itali të Mesme dhe në Napoli*, “Hylli i Dritës”, XV, Shkodër, 1939, Cit. nga SGJ, IV, f.14.

¹⁰⁰ Kam konsultuar studimin e Dr. Georg Stadtmüller (Breslau), *Përhapja e vendbanimit të popullit shqiptar në fund të ?mjeskohës dhe në kohën e tashme*, botuar në “Leka”, nr. VIII-XII(nr. i veçantë), Shkodër, 1937, f. 583-594, që fatkeqësisht, pavarësisht prej nivelit të lartë të hulumtimit, autori sjell edhe shumë të dhëna të pavërteta për gjoja shtrirjen e popullit shqiptar drejt veriut dhe verilindjes, në toka të banuara nga sllavët!; mos të flasim pastaj për një vepër me ndikim në krejt studimet sllave të këtij shekulli,

; ; ; ; ; 7

; ; ; ; ; ; ;

; ; ; ; ; ; ;

; ; ; ; ; ; ;

mbase deri në ditët tona, të cilën autori i mësipërm e citon madje në krye të punimit të tij: A. M. Selisçev, *Slavjanskoe naselenie v Albani*, Sofija, 1931, të cilës mentori i tij me kohë ia pat bërë një recension të gjerë, prej rreth gjashtëdhjetë faqesh. Këtu po i jap vetëm dy pasues të shënuar nga disertacioni i Çabejt, të përkthyer nga dr. Skënder Gashi: “Si në Nakonë dhe në Kampania, ashtu na dalin shqiptarët edhe në kontet (= territoret e kontëve) të Molises dhe Apulias, të përzier me sllavë, kështu që një ndarje e prerë ndërmjet këtyre dy elementëve popullorë është e pamundshme. Dhe Çabej në vazhdim e citon historianin Vitale Tomaseco, *Storia della regia città di Ariano e sua diodesi*, Romë, 1794, f. 408: “Pas gjithë gjasësh edhe serbokroatët u shpërngulen të njëjtën kohë kur edhe shqiptarët nga Shqipëria Veriore (në mesjetë në Shqipërinë Veriore kishte shumë më tepër serbokroatë se ç’ka sot!), si dhe nga krahina fqinje e Zetës, sidoqoftë tradita në Itali i lidh shqiptarët dhe sllavët njëri me tjetrin, me ç’rast ata (italianët) kolonitë e themeluara nga të dy popujt në Itali lidhen me emrin e heroit kombëtar shqiptar Gjergj Kastriotit” (*Studime italo-shqiptare*, f. 24). Ose një konstatim jo serioz i Çabejt të madh më vonë “Arbëreshët janë një copë Ballkani, në truallin italian, njëkohësisht një përzierje romane-shqiptare. Emri i vendit është jo vetëm një fjalë e përcaktimit më përafërsisht ?të nocionit gjeografik, porse përmban një depërtim etnik, një element etnik, social e kultural, dhe siç do të shohim, një element i ndikuar thellë gjuhësisht nga italishtja. (*Studime italo-shqiptare*, f. 46).

; %
 ; ; ; ; ; ;
 ta b; ; ;
 ; ; ; -
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; ; % ,
 ; ; ; ; emrat vetjak; ; ;
 ; ; ; ; %
 ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 konceptet dialekt dhe prejar ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; 7 % ;
 rezultat i fundit procesesh etnike dhe historike
 ; □ ; ; ;
 shkalle, po kurrsesi n ; ;
 ; ; ; ; % ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; 7 ; □ ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; % shtegtare?¹⁰¹ ; ;

¹⁰¹ E. Çabej, *Die Herkunftstfrage der Albanischen Kolonien im Italien im Lishte vornehmlich der Sprache und der Eigennamen* (Çështja e prejardhjes së ngulimeve arbëreshe të Italisë në dritën kryesisht të gjuhës e të emrave vetjakë),

etj¹⁰².

the Franc Shta

gu

Seineri

%

eventualisht t;

104

¹⁰⁴ F. Seiner, "Ergebnisse der Volkszählung in Albanien in dem von österreichisch-ungarischen Truppen 1916-1918

; ; ; 7 ; ; 7 7
 % ; ; ;
 ujkut¹⁰⁶ ; ; ; ;
 ; ; % ;
 ; %
 ; ; ; ;
 ; % ;
 ; ; ; ;
 shpeshta, por edh ; -
 ; ; ; ; □
 ; ; ; ; % ;
 ; ; □ 7 ;
 rezultat i patronimeve, antroponimeve apo antroponi-
 me ; ; ;
 % ; ; ;
 ; *Isnika*jt (Isniq- ; *Drelaj* (nga
 antroponimi Drel Nikaj), *Stakaj*(nga antr. Stak),
Pepaj ; *Nokshiq*(ng ;
 etj¹⁰⁷.
 ; ; ;
 ; e ;

¹⁰⁶ Çuk, edhe eufemizëm për organin gjenital të femrës.

¹⁰⁷ Nga arkivi i dr. Zymer Nezirit.

□ □ ; 108 ,
 ; ;
 ; ; *Arianiti, Basta, Bua,*
Muzaki, Skura, Span, Spata, Thopia ; ; ;
 ; ; ; ;
 ato dyer, dihet se ,
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; 109 ; ; ;
 ; ; *Dukagjini* ; ; ;
Kastriot-i (patronim dhe antroponime t; ;
 ; *Loshi* ; *Muriqi* (patronim
 ; ; *Bua, Bualli* ; □ ;
 ; ; ;
 ; ; ;

¹⁰⁸ Unë kam konsultuar librin: Gjon Muzaka *Memorje*, Përktheu Dhorë Qiriazi, “Botimet Toena”, Tiranë, 1996.

¹⁰⁹ Khs. Edhe Ch. Hopf, *Chroniques gréco-romanes* (1873) f. 270vv. («Brevememoria de li discendenti di nostra casa Musachi») dhe f. 530vv. («drurët gjenealogjikë»); J. G. v. Hahn, *Reise durch die Gebiete des Drin und Wardar* (=Denkschr. D. k. k. Ak. D. Wiss. XVI, Vjenë 1869) f. 84 vv.; F. babinger, *Das Ende der Arianitin* (Bayer. Ak. D. Wis. Phil-hist. Kl., Sitzungsber., viti 1960, fash. 4. F. 6vv.). Cit. nga E. Çabej, *Çështja e prejardhjes së ngulimeve...*, në “Studime gjuhësore”, V, f. 44.

;
 ;
 ; % ;
 ; *Gjinajve*, e njohur sot si familja e
 ; *olli*, nga
 ; □ ;
 ; ;
 ; e mban
 edhe emri i qytetit ; Ferizajt.

; ;
 nga emri i prindit ; % ;
 ; ; ;
 ; ; ; he
 ; % ; ;
 ; ; ;
 ;
 ; ;
 ; % ; ;
 ; ; ;
 madje edhe ; ;
 shkruar.

; ; ;
 ; ; ;
 shqiptare, vihet re te familjet e ardhura rishtas,
 ; ;
 ; ;
 ; % ;
 shoshitje e emrave familjar; ; ;
 ; ; ;

; ; 7 ;
 % ; ; ;
 ; ; ; 110 .
 , ; ; ; % ; ;
 % ;
 ; (Itali), *Cacasi*,
Cameniti, *Cravari* (Itali), ; %
 (Greqi), ; ;
 ; , ; ; *Cicci*, *Cudes* (Itali),
 ; *Damis* (Itali) *Dara* (patronim, Itali), *Dara*
 (fshat, Greqi) *Dramis* (Itali), , ; *Gropa*
 (Kurvelesh), *Glava*, *Golemi*, *Groppa* (Itali),
Masaracchia (Itali), , ; *Mazreku*
 ; *Varibopi* ; *Variboba*
 (Kalabri), *Variboba* (More), ; ?S.
Demetrio Corone (Kalabri), , ;
 (S ; *Manes* (Itali), Patronimi *Mani* dhe
Manaj ; ; ; j ;
 antroponim zbnues *Osmani*<*Mani*, por disa
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; (Piana degli
 Albanesi), (Greqi), ?*Kavajes*
 ; ; ;

¹¹⁰ E. Çabej, *Çështja e prejardhjes së ngulimeve...*, në
 “Studime gjuhësore”, V, f. 44.

;
Lugit (Makresh),
(Istog),
;
;
;
;
Te Shkami i Bregit
(Itali),
(Greqi),
shati

; ; :
 Gjymshit Makolli (Marec- ; ;
 ; Shyt Mareci ;
 ; ; □
 Hasan Alija (Remnik-Viti), i njohur edhe si Hasan
 ; ;
 ; ;
 Dreshaj ; - ; ;
 ; ¹¹² etj.
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; □ ; , ; ;
 %
 ; ;
 % kam ; ; ; ;

Italia a matrici arberore in Grecia - testi e dokumenti,
 (Kërkime dhe studime ndër arbërorët e Helladhës, ΕΡΕΝΕΣ
 ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΒΑΝΙΤΩΝ ΤΗΣ
 ΕΛΛΑΔΑΣ»), Centro Ricerche socio-culturali “G. Castriota”,
 Cosenza, 1994; B. Baliu, “Çështje të studimit të onomastikës
 në veprën e Çabejt“, (Tezë magjistrature), Instituti
 Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 2000.

¹¹² Begzad Baliu, *Emrat zbulues në Krahinën e Gallapit*,
 “Fjala jonë”, Prishtinë, 1994, f. 23, 24.

;
aspekti gjeografik.

***National homogeneity of the onomastics of
arberesh of Italy (According to Eqrem abej's
viewpoint)***

Resume

;
Italy is related to the difficulties they faced in settling
in a new country, the timeline and geographical
extension of their settlement in Italy, the material and
spiritual culture, the cultural movement, the language
history and especially to dialects of different regions,
the history of ethnography, folklore, and of oral
tradition in general, the literary tradition, historic
personalities, different scholars of different
disciplines, writers, as well as to the creation of a
diachronic and synchronic stratifying onomasticon.

□ ;
of Italy □ ,
□ ; Italy is part of the
□
managed to linguistically prove and complete this
thesis in the diachronic level, as well as regards the

geographical dispersion of Albanians in time and space.

||

NJË KONTRIBUT I VEÇANTË PËR STUDIMET ONOMASTIKE SHQIPTARE

Bahtijar Kryeziu, *Trajtesa onomastike*, “ ;
 ;

normative (gramatika, fjalori i shqipes standarde, historia e popullit shqiptar, ...), standardizoj

%;
 dhe studimin¹¹³
¹¹⁴
 e madje edhe
 llit shqiptar¹¹⁵.

Kryeziut, *Trajtesa onomastike* ;

%

¹¹³ *Mikrotoponima e fshatit Rogaçicë*, “Gjurmime albanologjike – seria e shkencave filologjike”, XIII, Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë, 1984.

¹¹⁴ *Onomastika e Hashanisë*, Instituti Albanologjik i Prishtinës, 2000.

¹¹⁵ *Shpërngulja e shqiptarëve të Malësisë së Bujanocit para dhe pas luftës së Kosovës të vitit 1999*, “Rilindja”, Prishtinë, 25.5.2001.

; ; % ; ; ; ;
 ; - ; ; ; -
 ; ; ; ; □ -
 ; ; 7 ; ; t
 ; ; ;
 ; ; ; ; I.

onomastike, ; udimin sintetik

; ; ; %
 historiko- ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; etno-
 grafike dhe politike.

; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;

Aleksandar

% y)¹¹⁶, por pak,

¹¹⁶ Momčilo Zlatanović, *Toponimija Preševske Moravice*, Vranjski Glasnik, XX, Vranje, 1987; Dragutin Djordjević, *Ašani u leskovačkom kraju*, Leskovač zbornik XVII, Leskovac, 1977; Tatomir P. Vukanović, *Tradicijska o nomadskim stočarskim kretanjima Karakačana na jugu Srbije*, Vranjski glasnik XXVI-XXVII, Vranje, 1993-'94; Aleksandar Stojanovski, *Vranjski kadiluk u XVI veku*, Vranje, 1985; Vidosava Nikolić - Stojančević, *Turska imena u vranjskom okrugu u vreme oslobođenja 1877-1878*,

;
 Ismajlit¹¹⁸

7¹¹⁹ ; □ ;
 ; %¹¹⁷, Rexhep
 ; ; ;

Leskovački zbornik VIII, Leskovac, 1968; Momčilo Zlatanović, *Ojkonimi vranjske kotline*, Leskovački zbornik, XXI, Leskovac, 1981; Mihailo Dinić, *Iz Dubrovačkog arhiva I*, Beograd, 1957; Milivoj Pavlović, *Toponimija okoline Vranja*, Vranjski glasnik, IV, Vranje, 1968; Jovan V. Jovanović, *Neki tragovi starog privrednog i društvenod života u Leskovačkoj kotlini*, Leskovački zbornik IV, Leskovac, 1964; Petar Skok, *Iz toponomostike južne Srbije*, Glasnik skopskog naučnog društva XV-XVI, Skopje, 1936; Momčilo Zlatanović, *Toponimija Preševske Crne gore*, Vranjski glasnik XIX, Vranje, 1986; Zvezdana Pavlović – Stamenković, *Nazivi izvora u oblasti Polanice i Klisure*, Leskovački zbornik XI, Leskovac, 1971.

¹¹⁷ *Rreth disa veçorive të të folmeve të shqiptarëve të rrethit të Preshevës dhe të Bujanovcit* (Principales caractéristiques du langage des Albanais dans les zones linguistiques de Preshevo et Bujanovac), *Studime gjuhësore I (Dialektologji)*”, Prishtinë, 1978, f. 53-79; *Kontribut për studimin e onomastikës mesjetare në territorin e Malit të Zi, Bosnjës e Hercegovinës dhe të Kosovës*, (Contribution à l'étude de l'onomastique medievale du Monténégro, de la Bosnie-Herzegovine et de la Kosovo), *Studia albanica* 1, Tiranë, 1975, 93-105.

¹¹⁸ *Mbi disa toponime në Serbi të Jugut dhe në Maqedoni të Veriut, Gjurmime albanologjike I-II*, Prishtinë, 1970.

¹¹⁹ *Shih veprat dhe studimet: Toponimia e fshatit Gmicë, Toponimet e Llapushës (Prekorupës), Toponime kosovare si vendbanime të hershme të zhdukura të tipit të fortifikuar dhe baritor, Antroponimia e shqiptarëve të Kosovës I, Iliro-*

; ; ; □ ; ;
 ; ; ; % ; ; ;
 mad ; ; studiuesi ;
 toponimet dhe ojkonimet: *Hogosht, Qarakovc,*

etj., ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;

Studimet

dhe *Elementi turko-*

; ; ; ; ; ; □ ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; *Onomastika* e
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; 7

Firishta, Gropishta, Gurinat, Kepi, Kupleci, Kumga
Imerit, Kungullar, Lethia Uk s, Ligata, Rrahishta, Te

Q

Kodra etj., ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 □ ; ; ; ; ;
 ; ; ; *Karadak, Ballovani,*
-i(u), -a,
Dulan, Ikdili, Jaruga, Kalaja, Karolli Bugarit,
Te adrat, Te

Tabet, Te Gjereni, Te Xhibra etj.

; ; ; ; ; ; ;

The grid contains the following numbers in a spiral pattern:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

□

politike, fetar
ko

meve

je

i

dr. Bahtijar Kryeziut.

Gjilanit

onomastik, po aq edhe sociolinguistik, kulturor e

hotelier-

varg raportesh kulturore, sociopolitike, socioeko-

antroponimesh kryesisht orientale, e pranishme deri

zejtare: Autoservisi Bajrami, ...Ilmiu, ...Murtezi,
...Rexha, dhe llagape: Bllaca, Daku, Demi, Devaja,

7

Shala, Marevci, Spahia

Kushtrimi, Tringa, Linda, Jetoni, Fitorja, Fitimi,
Valdrini, Luli, Blerta, Rilindi, Herolindi, Herolinda,
Valmiri, Valoni etj.

Zagreb, Be

ropiane dhe
ropa 2002, Ballkani dhe
Ballkania, Brazili, Kalabria, Sicilia, Barcelona, Paris,
Roma, Geneva (Gjeneva), Florida, Saraj, Venecia,
Kalifornia, Riad, Verona, Venediku, San Paolo, San
Remo, San Trope, Caffeteria Malibu etj.

; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 Ajetit, ; ; , ia kushton studimin *Ndihmesa e*
 E
 % ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 referatet e gradimeve dhe a ☐ ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; % ; ; ; ; ;
 e tij.
 ; ; ; studiuesi % ;
 % ; ; %
 tij prej bardi ; ; ; ; ;
 ; ; ; 7 ; ; nga
 spekulimet politike edhe nga ☐ ; ;
 ; -
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; sa te i dyti, vlerat shkencore.
 ; ; ; ; ; ; *Opinione,* ; -
 ; ; ☐ ; ; ☐ ; ☐
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 7 ; ; ;
 , Qemal
 Muratit (
 dhe Halit Sylejmanit-Maliqit (*Onomasti-*
 ; ihet edhe prej
 titujve ; ; ; ; ; -
☐ ; ; ; ; ☐

; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; Verilindore,
 ;

Vepra mbyllet me kapitullin *Materiale onoma-*
stike ☐ ; ; ; ;

; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;

7 ; ; ; ; ;

Nuk mendoj se duhet kaluar pa u theksuar edhe
 ; ; ;

bibliografi e pasur e
 ; ; ; ; ; ☐

; ; ; ; ;

KËRKIME NË ONOMASTIKËN E GJEOGRAFISË ANËSORE TË SHQIPES

Mustafa Ibrahim, i

botoi

Interlingua, ISBN 978-9989-173-31-8, Shkup, 2010, f.
245.

Ka disa vjet q; lexojm; studime e d; gjojm;
; % ; Mustafa Ibrahimit. Paraqitja e
; ; ; vepra dhe materiale
tereni nga d ;
materiale e shpir ; ; ;
; ; ; studiuesi Mustafa
7 ; ;
ni ; ; ;

Velesit,

; ; ; ; ;
 dhe diskutim ; % ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;

; ; ; ; ;
 vjetra dhe sikur shkruan autor ; ; ;
Balovsi (<hip.*Bajram*), *Cankovsi* (<hip.*Asan*),
Gjolekovsi

Guxhovsi *Latovsi*
 (<hip. *Iljaz*), *Shitovsi* (<hip. *Rushit*), *Usovsi*
 (<hip.*Usein*), *Xhepovsi* (<hip.*Rexhep*) etj

;
 i ; ; ; ; ; *Gjon Arnauti*;

Deshatovci (*Zhi*

etj.

; ; ; ;
 □ 7 7
 sistemimi sipas gjendjes gjeografike, materiale,
 kulturore, fizike etj.:

Kodra e Topit, Mullari, Tumba e Bashinecit, Vllahu;
Xhumas, Ujti i Barth; Kullosat;
 : *Ke Ezeroja*,

o o

Oudha
Oudha e Kuqe, Ou *Oudha*
e Qiraxhive, Oudha e V

Curve, Guri i Merizit, Guri i Ram, Guri i Sulit Dulit,

*Ke Dardha Mace, Ke Fayri, Ke Lisi i Bogomi
Lisi i Shitit, K*

Varret: Vorret e Kourive, Vorret e Katounit, Vorret e

Shkolia, Ke Ujti i Do

etj.

o

sh ; ; ;

; ; ;

;

%

emra fisesh dhe

proveni □;

trajta patronimike e mikrotoponimike.

*; I Ndarja leksiko-semantike
e mikrotoponimeve ;*

Mikrotopo

Ma

; ; ;

; ; ;

oronime, hidronime (

o

erica,

*Kllajneci i Kryljut, Kroj ke Rrasat, Ke Liqeni, Proj i
oj i*

Manastirishtes, Ke Sulishtet, Ke Ujti i Qie

Bunari i Alilit etj); bota bimore (fitonime) si: Ahishtat,

Vneshtet e Vjetra, Gurt e Shkopive; bota shtazore
(fauna), si: Voret e Kualve, Dardha Mace, Gjurma
Mou oukut g

minerale, xehe), blegtoria ;
manifaktura, komunikacioni, objektet kulturore,
raportet sociale, si dhe strukturat gramatikore ; tyre:

; ; ; ; ; ; ; □ -
; ; ; ;

(ay
Bogomay Oudha e Bellush li i
Bellush Ou
Qafa e Dollgovecit, Kullosa e Grazhdanit, Shullani i
Oura e Kostinces, Slloqt me te

Tumba e Bashinecit, Mali i Gabrovn kut, Prroj i
Ftos % ;

; ; ;
struktura leksikore, tematike dhe paradigmatiche e

; ; ; ; e

; ; ; % ; ; ;
; ; ; % ; ; ;

; ; ; ; struktura
;

; ; ; ; ;
; et, hidronimet, fitonimet, zoonimet

etj., si: iexhet e
Kuq, Bryma Ukut, Qafa e Gradishtes, Zadgradishte,

*Dushkut, Kodra e Topit, Kodra e Vneshtve, Lisi i Moth
ke*

; ; ; ; ;
 ; ; □ ; ; ;
 mikrotoponimike nga emra vendbanimesh, mikrotoponimet nga emra toponimesh, si dhe apelativat e

The diagram illustrates a network structure with various nodes and connections. Key elements include:

- Nodes:** Small squares representing individual entities. Some are labeled with letters (e.g., 't', 'respek-') or symbols (e.g., '%').
- Edges:** Lines connecting the nodes, representing relationships or interactions.
- Layout:** The nodes are distributed across the page, with some clusters and some isolated nodes.
- Annotations:** The letters 't' and 'respek-' are placed near specific nodes. The symbol '%' appears in two locations. A small square icon is also present.

apo maqedone), greke apo latine-italane. Studiuesi
shemujsh, si: *i Bogom*
Lisi i Bogomay Oudha e Bellush
Bellush Ou
Qafa e Dollgovecit, Kullosa e Grazhdanit, Shullani i
Oura e Kostinces, Sllloqt me te
hes,
Tumba e Bashinecit, Mali i Gabrovn kut, Prroj i
Ftos
%
%
%
pse trajtat e t ori i ka
mikrotponimin; % autori e ka
, objekteve blegtorale, ushqimin e kaf-
ve
pajisjen dhe objektet blegtorale, prodhimet blegtorale,
etj., si:

ka sintetizuar brenda temave:

; ; ; ; ;
 terenit, prejardhjen historike, etnike, kulturore, fetare
 ; ; ; ;
Katunishta, Kodra Katunit, Ou
Lama e Xha Musajt, Ke Shp

Voreve, Voret e Katundit, Voret e Shqiptarve,
Kallxherica) etj.

Njo ; ; □ % ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 dhe morfologjik; ; ; ; ;
 ; 7 sistemin zanor, redak-
 timin e zanoreve, sistemin e bas ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 7 ; ; mikrotoponimet
 ; ; mikrotoponimet pa ndajshtesa,
 ; ;
 ; 7; nga emra bimor; dhe shtazor;), mikro-
 topo ; ;
 krijuara nga folje etj. ;
 del mj ; % ; ;
 ; - ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; □
 ; ; □ ; ; ;
 fjalish etj.

arumunishtja
 (kukull leksiku ; ; rakida,
 por numri
 ; % ; ; ; t;
 shqipes (-a, lugu, mal-
 etj).

Sigurisht bazat e ; ;
 ; ; ; ; % ; ;
 ; □ ; tyre lidhet edhe me dijen e gjertashme
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; 7 ; ; ; ;
 7 ; ; ;
 prandaj edhe mikrotoponi ; ; □
 ; ; ; □ ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ;

; ; dhe ;
 ; ; ; ; ; ;
 n; saj: homogjeniteti gjith; -
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 shqiptare, si dhe elementet mbishtresor ; ;
 ballkanike (greke, bullgare e serbe), orientale (turke)
 e o ; ; ;
 ; ; ;
 ; □ ;

etnografike historike apo ; ;
 ; morfo-
 logjike dhe madje sintaksore e frazeologjike) dhe
 ; ; ;
 Pollogut. ; ; ;
 ; ; ;
 ;
 % ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ;

*Ligata/Ligatina: Gropa e Shitit/Gropa
 Suka, Kodra e Topit/Kodra e Topave, Mullari/ Mullari,
 Tumba e Bashinecit/Tuma, Vllahu/Te Vllahu; Ujti i
 Barth/Ujt e Zi; Livadhi i Sulit/Livadhi Gjakut; Vija/Jazi;
 Pro*

*Ou Ou
 Shkozës, Oudha e Qiraxhive/Udha e Pazarxhive,
 Oudha e Vra Muratit/ Tek u Vra Ahmeti; Guri i*

*Koshit/Te Bregu i Koshit; Ke Shkolia/Te Shkolla, Ke
 Ujti i Qie*

Munishtiri etj.

; ; ;
 Mustafa Ibrahimit, animet
 t ; ;
 ; ; ;
 □ ; ;
 ; ; ; je ;
 □ ; me shkencore, e dyta, botimi
 ; ; ;

□ ; % ; ;
 ; t e ;
 ; ; ;
 ; ; Prandaj botimi i ; ; limi ;
 ; ; ; ori ;
 ; ; ;
 ; d; ; ;

FITONIMIA DHE ZONIMIA E DUSHKAJËS

nder Hoxha, "Fitonimia dhe zonimia e

;

; ; ; ; ; ; ;

; ; ;

; ; ; ; □ ; ;

; ; gjurmuar pasurit; ;

; v ; ; tyre ; ;

; ; ; % ;

;

;

; ; ; apo vjet ;

okuponin; m ;

; ;

; % ; 7 ;

□ ;

; ; ; ;

; ; ; ; ;

; ; ; ; ;

sore et ; ; ;
 ; ; % ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 7 ; □ % ; ; ;
 ; ; ;
 d ; , dushk, fiq, glli ; □ ;
 ; %
 ; ; % %
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; % ; ; ;
 ; ; ; ; ; □ ; ;
 ; ; ; n q; merrnin ato, ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; 7
 ; ; ; ; ;
 ; ; zoonimia. ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ;
 ; ; gje ; ;
 ; ; ;
 nimet zoonimike: ema Atit,

; ; ; ; sore
 ; ; ; ; ;

□ ;

etnopsikologjike dhe kulturore, nuk i ka, por ja i ka

; ; % ; ;

% ; □ ; ;

% ; - □ ;

□ ; ; ;

; 7 % ; %

sokol, ; %

; ; ; , mendore e

; ; ;

; ; %

; ; ; % ;

; ; ;

; ; ;

; ;

zim leksikor, ashtu sikur ndodh

e ; saj fushe, as thjesht

; ;

; ; □ 7 7

; □ ;

; ; ; □ ;

; jn; ; ; ;

sistemoj; □ re.

; ; ;

; ; %

; ; ; ;

Sigurisht

**BAZA EPIKE E LETËRSISË SHQIPE DHE LIRIZMI I
VONUAR I SAJ**

ngjarje historike.

%

heroike

p

n

dhe situat

shekullit ;
 Tepele ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; e dhe
 ; edhe me ;
 ; ; ; ;
 reflekton figura emblematike e komandantit kur
 heroik, kur tragjik, kur politik, e kur madje thjesht
 emocional, Adem Jashari.

; ; ; ;
 ; ; ; ;
 vep % ; ; ;
 ; mi ; ; ; ;
 % ; ; - ;
 Historia e ; rbeut
 ; ; ; ;
 ndeshe % ; nga legjendat e
 ; ; ;
 ; ; % ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 prej romantizmit e deri te realizmi, kur pasuria gjinore
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;

% ;

fokl % ; saj. Shikoni se si
; ; %
; ; ; ;
; ; ; ;
uhet vepra □
% ,
; ush Kutelit,
Erne ; ; ; pyetje lirika e
Lasgush Poradecit dhe heshtej poezia lirike e
; ; ;
; ; % 7 ;
□ ; ; % □ ,
;
; ; ; ; ; ;
; ;
Po k; ; ri ;
; ; ; ;
shekullit XX ; ;
□ ; ; -
logjik dhe folklori% ; -
letrare ; ; ; ; , ;
; ; ;
;

shkruhej

romantizmit shqiptar Gjergj Fishta, Ernest Koliqi etj!

estetike.

kar

, ; ;
 mendi ; ; □ ; ; ;
 ; ;
 ; ;
 universi si o ;
 % ; ; ; ;
 me ; ; ; ; ;
 ; ; ; % , ; ; ; tij.
 ; ; , ; ;
 ; ;
 n; kuptimin e gjer; t; ; ; ;
 ; ; % ; ;
 ; ; ; 7
 ; ; % ; ; ;
 %; - ; ; ;
 ; ; ; e
 ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; %; □ ;
 ;
 ; ; □ ;
 ; ;
 %
 ; □ ;
 ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ;

; ; ;

sado ; ;

; □ 121

; 122 ; Jakov Xox; ;

Martini: Veshur me tirq. Thembrat e tij ishin të mëdha të veshura me opinga lope...(24) Ku gufonin muskujt e fuqishëm të pulpave në belin e hollë që gati e këpuste në dysh. Veçse caliku fshihte një pjesë të asaj shpine të gjerë, supet, shpatullat e fuqishme ishin krejt të lira dhe tregonin një gjallëri të pazakontë. Ndërrimi i thembrave bëhej me aq rregull dhe përpikmëri (25). Një mendje fëmije në një trup vigani...“ Kështu mendoj udhëtari (26). Po malësori nuk kishte vetëm mendje fëmije, po edhe fytyrë të tillë (27). Në ata sy të kaltër e të thellë tani më nuk dukej as tmerr, as frikë nga e panjohura (27). Nga Kalca. Sa mbaj mend brez pas brezi... Martin më quajnë, Martin Kaloshi (27). Tani opingat me lëkurë lope sikur shfrynin me tërbim pas tokës, fërkoreshin rënd, si çeliku në gurë stralli (29). Dhe ai almet Martin, që e kishte frikë edhe ariu në pyll, vërtitej si flutur, shkelte lehtë në truallin e kthinës dhe përpiqej të zbatonte urdhëratë sa më shpejtë (32). Tani ishte bërë burrë, i kishte dal mjekra... *S. Drini* , “*Shembja e idhujve*“, 1974:107.

¹²¹ **Vita:** Vajzë myzeqare, e ndershme dhe me moral të fortë; e bukur; sy të zi; këmbë të gjata; fustan të grisur... *Jakov Xoxa*, “*Lumi i vdekur*”: 54.

Adili: Djalë kosovar me një plis në kokë që i jepte nder; veshur me tirq; vrullshëm; trim; me bukuri të një djali të kujdesshëm...*Po aty*

¹²² **Gruaja e Mallkimit:** Shtëpia e Gruas së Mallkimit ndodhej hequr me një anë nga fshati peshkatar (40) E ndara

ishte shumë e pastër dhe çdo gjë në vendin e vet. Gruaja qe veshur me një fustan portokalli, të gjatë e pala-pala, i cili derdhej gjer te kockat e këmbeve të zbathura (40). Ishte e veshur kokë e këmbë në të zeza dhe mbante në dorë stapin e vet të trashë që e detyronte krruljen e të merrte trajtën e një gruaje kurrizdale. Nga goja e saj, si nga gryka e një mitralozi vazhdonin të dilnin mallkime të fuqishme, drejtuar Arhondit të madh të Naforës (42). Gruaja kishte një trup të gjatë e të ajthëm, si gjithë naforiotet. Ajo ishte e prirë pakëz përpara si hënë që mezi ndihet. Edhe në këtë qëndrim ajo nuk dilte jashtë rregullsisë se grave naforiotë që thyheshin se vogëli mbi gratë tërbunjeshin nëpër ullishta dhe qe nuk kishte ç'tu bënte me baritja drejt mbi Bulevardin e Ujit e të Dashurisë që të mos u binin shtambat nga koka (135). Fytyra e gruas ishte e bardhë si karta dhe nga thinja e flokëve ajo dukej edhe me e bardhë. Përgjyshta me diell ajo nuk dilte dhe lëkura i kishte marrë ngjyrën e ulla të papjekur mirë, të regjur me thinje. Vetëm sytë i kishte shumë të zinj e shumë të gjallë, si ullinj të e papjekur në degë. Ata të shihnin së thelli, si nga thelloma e detit, e qetë përgjyshta dhe e vrudullushme përbrenda nga rrymat nënujës (136). Gruaja kishte rënë në gjumë të thellë. Fytyra e saj, e bardhë dhe pa asnjë relief, si rudhe varri, qetësohej nën hijen hirit të bardhë të nusërisë varur te kryet e shtratit, një të zgjatur dore. Buzët e thara nga lodhja e mallkimeve të vazhdueshme ngjiteshin e hiqeshin vazhdimisht nga frymëmarrja dhe dukej sikur shpërthenin andej pa pushim urime. Vetëm herë pas herë trembej në gjumë dhe fërkonte duart, duke i quar larte dhe duke i hapur përpara syve të mbyllur. Pastaj i ulte menjëherë dhe rrehej t'i fshihte poshtë çarçafi, siç bënte kur qe zgjuar dhe i fuste nën përparës (146). Vijat e fytyrës se saj kishin harruar qysh kur të buzëqeshnin, ajo nuk qeshte as në gjumë (150). *Jakov Xoxa, "Lulja e kripës", 1983: 150.*

; ; ; ; % ;
 ; ; ;
 ; ; 123 ;
 ka konsider ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; 124 ;

¹²³ **S** **pe** Ndihej era e këndshme e barit të thatë. (57) *Ismail Kadare "Gjenerali i Ushtrisë së vdekur"*, Botimi i katërt-Prishtinë, 1980.

Nik Martini: Malësor i panjohur, i thjeshtë (163); Doli dhe luftoi i vetëm në katër pika të ndryshme, gjersa u lodh dhe u këput. Vdiq. Nuk ka varr as shenjë as kryq. Vetëm një këngë ka për të.(165); *Ismail Kadare "Gjenerali i ushtrisë së vdekur"*, Prishtinë, 1980.

Fytyrë thatime, të verdhë me sy te çakërritur plot me lot, trup fare të vogël, të imët (210); Ishte plakë e shushatur, mbetur qyqe se në luftë batalioni i kolonelit Z. i kishte varur të shoqin dhe pastaj koloneli Z. i mori vajzën e saj në çadrën e tij dhe vajza ishte katërmbëdhjetë vjeçe u mbyt në pus pa arritur akoma në shtëpi. *Ismail Kadare "Gjenerali i ushtrisë së vdekur"*, Prishtinë, 1980: 212.

¹²⁴ **Trashja:** Trashja kishte rreth dyzet vjet por, kush e di, mund të kishte më shumë apo më pak: budallenjve s'mund t'u caktohet saktësisht mosha vetëm prej pamjes së jashtme për shkak se ata, shpesh, mund të duken më të rinj ose më të shtyrë në moshë se ç'janë në të vërtetë. Emri që kishte u përgjigjej jashtëzakonisht mirë vijave të jashtme aq sa edhe cilësive të saj shpirtërore: ishte e trashë, *si thesi i mbushur miell*; i kishte këmbët *si shtylla e Teqes së Madhe*; i kishte llërët *më të trashë se qafa e buallicës së Makës*; i kishte vithet

e gjëra, si të mushkës së Ramizit të Nurës; i kishte cicat e mëdha si të lopës së Canit të Kastratit. Pjesët e trupit të saj, megjithëse për ne atëherë të zmadhuara pa masë, tani më duket se kishin njëfarë harmonie të çuditshme, që dëshmonin se në rini kishte qenë shumë e pashme. Trashja e fëmijërisë sime kishte një palë buzë të trasha e të plasaritura, në pjesën më të madhe të kohës të mavijosura që, kur bënte vapë, mbuloheshin prej një shtrese shkrumbi që rridhte vazhdimisht si një lumë i vogël jargësh të verdha dhe i shpërndahej mjekrës dhe qafës vija-vija bojëkafe. (22); Ajo na i paskësh kofshët si dëbora të bardha dhe si dardha të forta; ajo na i paskësh gjinjët e plotë, të njomë, si molla e pjekur; ajo na i paskësh buzët e ëmbla si sheqeri i Shkodrës; ajo na e paskësh barkun e ardhur si fletët e pjeprit; ajo na qenkësh e nxehtë si furra e Hajros së Boshnjakut. Dhe, ç'ishte kryesorja ajo dinte të sillej e të mbështillej, duke bërë oh, oh, oh si ta kishte kaluar rininë në ndonjërin prej atyre haremeve turke dhe arabe, ku gratë e mësojnë njëra tjetrën, në çastet e kotësisë, se si të jenë më tërheqëse për sultanin, apo sheikun e tyre të çmuar.(19); Trashja, vërtet, lahej shumë rrallë, zakonisht kur nuk ishte e zënë me ndonjë punë që ishte e detyruar ta bënte, por kur vendoste t'u hynte këtyre telasheve në lumin e afërm, atëherë lahej me një kujdes të zhuganëve. Me një të pastruar ajo hiqte shkrumbin, jargët, zdralin që ia kishte pllakosur lëkurën dhe gjithë këtë pisllek e hiqte me rrënjë dhe për disa muaj të ardhshëm. Lahej me sapun të teshave kur i zbutej zemra dikujt t'ia falte, por, herëve më të shpeshta, me hi të qarrit, që ia tëhollonte lëkurën si maza e qepës. Flokët e saj të zbehta, të kripura me pluhur, fije të sanës, kashtë, lesh, baltë, tani shkëlqenin si pendlat e korbit. Edhe ngjyra e fytyrës i ndryshonte: më parë e zezë si jevge, tani bëhej e kuqe në të bardhë. (24); (...). Prej pamjes së saj rrezatonte njëfarë pafajësie që i stolis vetëm fëmijët dhe ajo, hëpërhë, dukej më e re se

ç'ishte në të vërtetë. (24); Trashja kishte lindur ugurzezë, se njeriut, shpesh, me çastin e lindjes i fillojnë të bardhat ose të zezat e jetës. Ishte bijë e një familjeje të madhe, agallarësh, të lodhur prej madhësisë së vet. Kishte tre vëllezër, katër motra, dy xhaxhallarë, dy teze dhe tri halla. I ati i kishte vdekur kur kishte qenë e re, vajzë trembëdhjetëvjeçare, por shtëpia akoma thirrej sipas emrit të tij, meqë kishte qenë një prej njerëzve të shquar të Vajazanit. E ëma, Nafia, ndërkaq, i kishte vdekur tre vjet pas të atit, duke e lënë në kujdesin e të vëllezërve, meqë të motrat iu kishin martuar me kohë. Trashja kishte mbetur ashtu në shtëpinë prindore, si virgjëreshë, mbasi askush s'kishte ardhur ta kërkonte për shkak të shenjave të sëmundjes, që iu kishte shfaqur që në vegjëli. Me vdekjen e prindërve, sëmundja e Trashes ishte keqësuar më tepër, por askujt prej burrave të shtëpisë nuk i kishte shkuar mendja që ta dërgonte te mjeku, megjithëse i kishin thirrur hoxhallarët që t'i shkruanin hajmali apo edhe t'i frynin. Nuk e kishin mjekuar, ndoshta, pse besonin se kurrfarë mjeku nuk do t'i ndihmonte, ndoshta pse në atë kohë edhe nuk kishte ndonjë mjek të mirë, që dinte diçka për sëmundjet e tilla të njerëzve që në pamje duken të shëndoshë si topi e, ndoshta, gjë që mund të ishte më e vërtetë, pse u dhimbseshin të hollat që do të shpenzoheshin rreth saj në ato vite kur ishte qesat i madh. Fqinjët thoshin se ata nuk ishin aspak të interesuar të shërohej teveqelja e trashë, që i kishte turpëruar dikur me barkun e saj të fryrë, por që ishin të interesuar ta përcillnin sa më parë në atë jetën tjetër. Është për të besuar se për këtë shkak ia kishin shtuar zullumin Trashes. (24); Trashja hante vetëm dhe nuk përbënte farë softe të tretë, së cilës do të duhej shërbyer si dy të tjerave. Vetëm kur kishte fasule apo lakra pa mish, edhe Trashes i çohet si edhe të tjerëve, sado në enë dhe me lugë të tjera. Thuaja, gati gjithmonë, për bajram e ramazan, për natë të

madhe e synetllëk, asaj ia mbushnin një kalenicë, të gjetur diku skaj mureve të avllisë, me lëng të verdhë që do ta digjte edhe gurin e thatë, nëpër të cilin notonin disa grimca të rralla djathi. Sot, besoj, se për këtë shkak Trashja ishte gjithnjë e etshme, pinte ujë kudo haste dhe ndalej të pshurte më shpesh se pleqtë e lodhur, që kalonin nëpër meranë e Mulla Jusufit. / Edhe pse për lëkurën e saj shpenzohej më së paku, Trashja bënte disa punë, të detyruara, që s'i bënte askush tjetër, mashkull apo grua, në atë shtëpi. Ajo, në të vërtetë, edhe nuk bënte punë grash se, thoshin, *nuk di lopa të punojë ç'punojnë gratë*. / Trashen e shihnim shpesh duke çuar drithë në mulli dhe barra e saj ishte më e madhe se e Arifit të Hamallit, që ishte i fortë si demat e Aqifit të Kasapit. Ia mbushnin një thes të dhirtë me gjashtëdhjetë-shtatëdhjetë kilogram grurë, apo më shpesh, misër, ia shtrëngonin grykën mirë e mirë me një lak liri, ia vinin në shpinë duke ia lidhur me një konop në atë mënyrë që do të mund ta zgjidhte vetëm mullisi kur të mbërrinte, ose ndokush tjetër po t'i ndodhte të rrëzohej diku rrugës, çka nuk i ngjante shpesh, ndonëse i kishte ngjarë ndonjëherë. Kështu, një të shtunë korriku e kishin ngarkuar më tepër se zakonisht duke ia vënë, siç kishte konstatuar kandari i mullisit, tetëdhjetë e dy kilogram dhe e kishin nisur në pikë të zhegut kur të tjerët nuk duronin lehtë as nën hije. Trashja kishte mbërritur deri afër livadhit të Mulla Jusufit dhe, kur kishte provuar ta kalonte kapërcyellin, ishte rrëzuar me thesin përmbi. / Trashja gati gjithmonë kishte ndonjë plagë apo vurratë tjetër të keqe, të freskët, në trup: herë farë fshikëze në ballë, herë farë vregne në këmbë, herë njërën buzë të ënjtur e herë njërin sy të mavijosur. Kur kalonte Trashja nëpër meranë e qytetit, dhe i dalloheshin njollat e gazezit në trup (...) (26); Kur i qemë afruar vendit të kundërmimit patëm vërejtur se mbi një kodër të vockël dheu, që kishte trajtën e varrit, ishte një kufomë e kalbur, rreth së cilës bënë rojë sorrat,

; ;
 ; ;
 ashtu edhe i d ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 % ;
 ; % ;
 ; ; ; ; ; hembujt e disa prej
 ; ; % ;
 % ; ; ;
 ; % ;
 ; ; ; ; ;
 ; % ngolit dhe
 ; ;
 shqipes, ;

që ishin ngritur në qiell teksa na kishin diktuar. Ishte kufoma e
 Trashës. Rexhep Qosja, *“Vdekja më vjen prej syve të tillë”*,
 Rilindja, Prishtinë, 1974: 32.

POEZIA: PËRMASA, SHENJA DHE KUFIJ ONOMASTIKË

dhe ojkonimet e tyre.

pas viti.

e); *mesjeta* (si P ; ;
dhe

c. % ☐ ;
e identitetit historik- ; ; ; ;
krijuesit.

; ; ; ;
; ; ; ;

a. Rapsodi i eposit shqiptar e konsideronte
; ; ;
% *Bjeshka* ; ; ; % ;
me zort *Muja* ; nka ra tu
krajli i *Miskovit*

; %
2001: 145).

b. ; ; ;
; ; % ; ☐ ;
; ☐ ;
; ☐ ; ;
; ; % ; ;
; dhe
; ; ; *Shkodra* ; ;
; ; th ; ; ;
; ☐ ; ; % ;
☐ ; *Moska* ;

c. % ;
 ;
 ; □ ; ; gjeografike dhe ridimensionuar
 ; ;

- -

m po mburon prej
 -Naumi

;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; Bistrica e gjer te Valbona

d. □
 ; ; ;
 ; ; ;
 ;
 Abdyl ;
 ;
 ; S

e. ; □ ;
 ; % ;
 □ ; ; ; ;
 □ ; ; ; ; ; ; ; ;

Ja toka ime e ashpra e
 pushke pastaj lahuta .

; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 popu ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 poetit Ali Podrimja, ;
 ; ; % ;
 ; □ ; ; □ ;
 ; ; %
 ; ; %
 ; ;
 ; ; ; ;
 ; ; % ; ; ; ;
 % ; ; ; ; shte
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; □ ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ;
 % ; ; ; ; % ;
 ; ; ; ; % %
 ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; % ;
 eseja dhe trajtesa politike-filozofike e sh ; ; ;
 hapur dhe e globalizmit.

tash,

%

7

, derisa gjenden

%

e

kur sundonte dora e hekurt e nacizmit dhe stalinizmit,

%

estetike.

ne sot.

; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;

revolucionë dhe pa referencë kulturi.

; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;

globalizmit.

Jo!

; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;

prill, 2012

POEZIA SI PËRJETIM HISTORIK DHE ESTETIK

()

; ; ; ; □ ; n jam ndeshur kur kam
 ; e ; % ;
 7 % y ; , ; e saj
 ; ; ; ;
 ; ; ; ; % ;
 ; ; ; se tri njohje
 ; % ;
 % ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; □ ;
 historiane ; % ;
 ; ; ;
 ; ; ; %
 ; ; % ; ; ;
 % ; ; ; □ ;
 se me ; ; ;
 ; ; ; □ ;

Biografia letrare

z

7

%

, dhe ky

poetike j

;

;

%

;

;

;

;

;

;

;

;

saj:

ka mami

%

%

Dy lule

%

%

;

;

;

;

saj (e pasuruar me ornamente etnografike: *unaza*
 % % ; ; *fustani i*
 ; ;
 ; ;
 - ; ; ; ; ;
 ; ; ; ;
 - *Kosova* ; ;
 ATHDHEU/ (...) Nga Kosova, 69);
 - □ ; ; % ;
 ; ; ; ; , ;
 - *Kufiri* (; 7 ; ;
 - *Molla e Kuqe:* (; n e ka kapur skleroza/ Dhe
 ;
 - *Rozafa* ;
 % ; ; ; etj).
 ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; □ ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ;
 %
 n e ka kapur
 dhe
 shkruan letra.

; % %
 ; ; ;
 □ ; ; ;
 ; ; ; ; ; ; ; ;

ummente

ridi

e

f

Veriu, Kroi i Vitakut, Prishtina, lagjja

% , 7

objektet, shenjat historike a gjeografike, por kryesisht situatat dhe p;

%

Cikli *Anatomia e pritjes* sikur li

dhe

shkruan letra

%

%

%

cikleve, si ato:

mosardhja apo ; ; ; ; ;
 7 ; ; ; ; ;
 me karakter kryesisht refleks % %ve
 ; % ; ; ;

; % ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; ; ; ;
 ; ; ; botoj; ; ;

; % hap
 horizo ; ; % ;
 7 % ; ; ; ;
 ; ; -
 histori ; ; ; ; ;
 ; ; ;
 ; % ; ;
 ; ; ; - ;
 ; ; ; ; □ t: Pse

dhe
 ;
 ; tekstit poetik ; %
 ; % ; ; ;
 ; ; □ 7 ;
 ; ; ;

; ; ; ;
 ; ; ;
 ; ; ; S ; ;
 ; ; ; ; % ; ;
 ; gjitha cikleve. ; ;
 ; ; % ; ;
 saj *Gernika*, ; ; □ ; % argjet
 ; ; % ;

; % ;
 7 %-Basha,
 (2011) dhe ; ; ;
 □ ; ; ; ;
 ; ; ;
 krijim ; ; ;
 % ; ; ; ;
 % ; ; %
 ; □ ; □ ; e ka filluar
 ; ; ;
 % ; ; ;
 % ; ; ;
 ; ; ; ;
 tema dh ;
 ; ; ;
 % ; ; ; vepre ; □
 ; ; ;
 ; ; ; □
 e tyre hist ;
 ; ; ;

; ; ; ;
 ; % ;
 7 %- ; ; ;
 % ; ; thsesi.

Prof.asc.dr. Begzad BALIU
Onomastikë dhe identitet

Recensues
Prof. dr. Bahtijar Kryeziu

Shtëpia botuese ***Era***, Prishtinë, 2012

Katalogimi në botim – (CIP)
Biblioteka Kombëtare dhe Universitare e Kosovës

811.18'373.2(048)

Baliu, Begzad
Onomastikë dhe identitet / Begzad, Baliu . - Prishtinë :
Era , 2012 - 242 f. ; 21 cm.

ISBN 978-9951-04-071-6